RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

MISIR

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Copyright: Daniel Mallo-Editorial Palsa S.A., Mexico
Türkiye'de Yayın Hakkı: KARACAN YAYINLARI/ONK

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT, Doc. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENİO ZOPPI.**

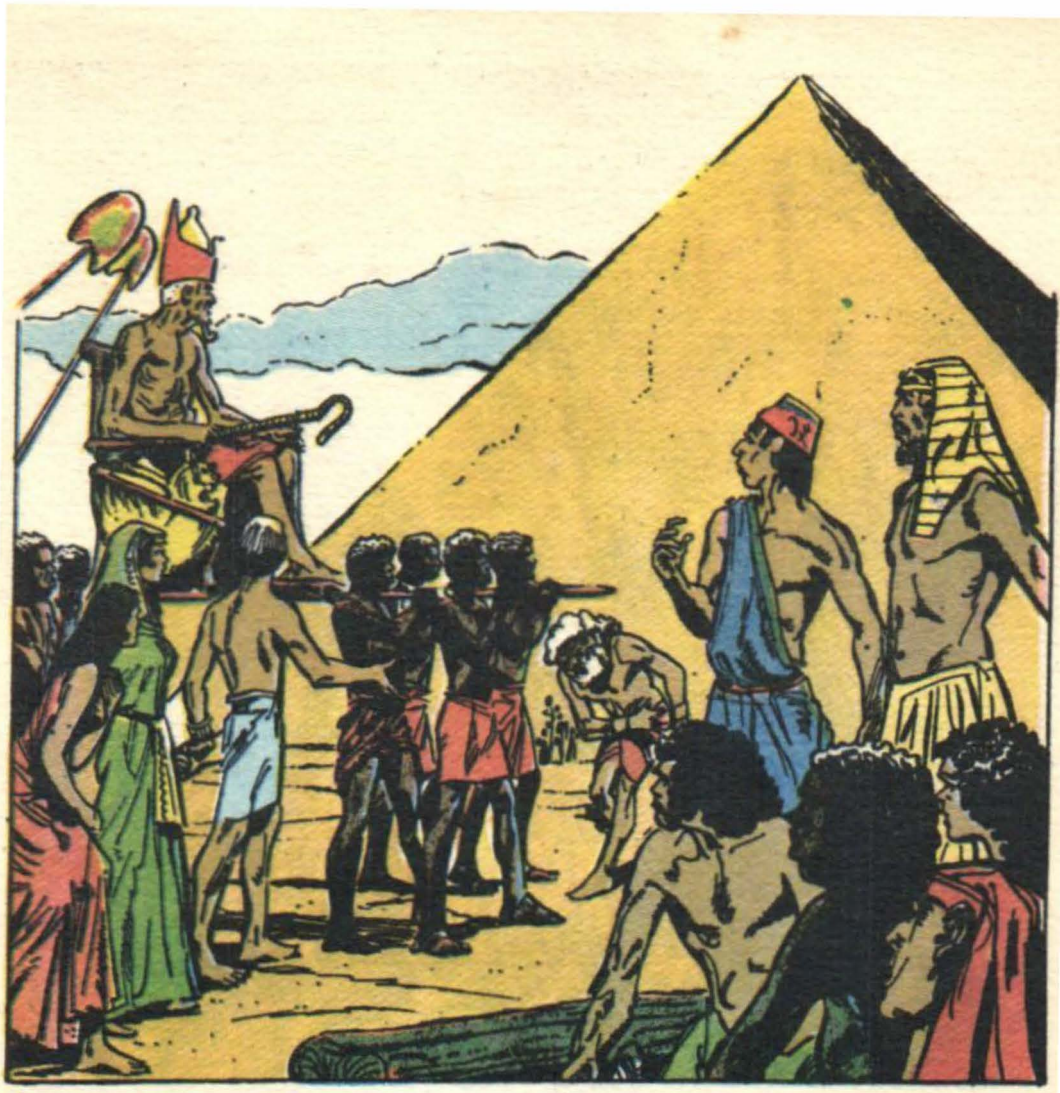
Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 kararı ile özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiştir. Bu karar Tebliğler Dergisi'nin 12 Mart 1984 tarihli nüshasında yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

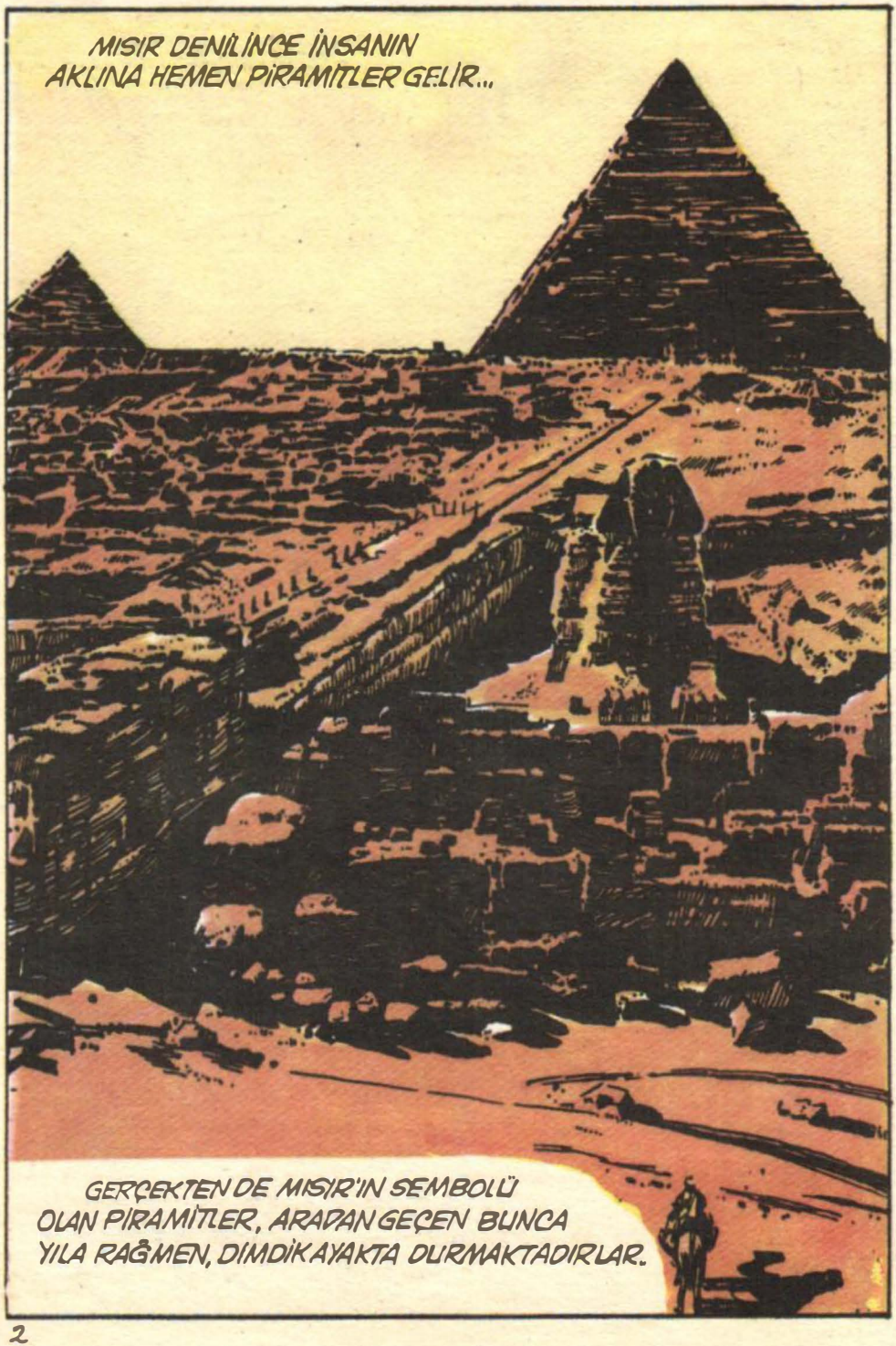
Renk Ayrımı: **ÇALİ GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASIMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI,** Basın Sarayı. Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 200 TL / Kıbrıs'ta: 250 TL

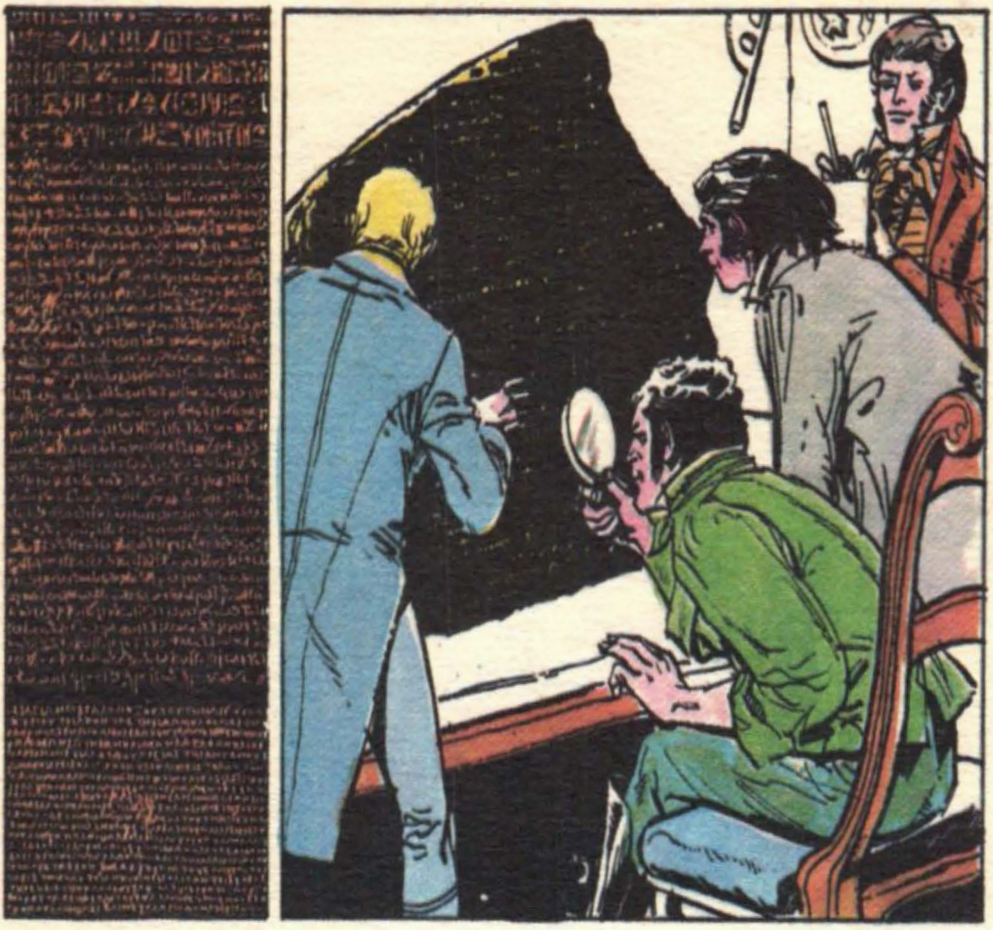

MISIR

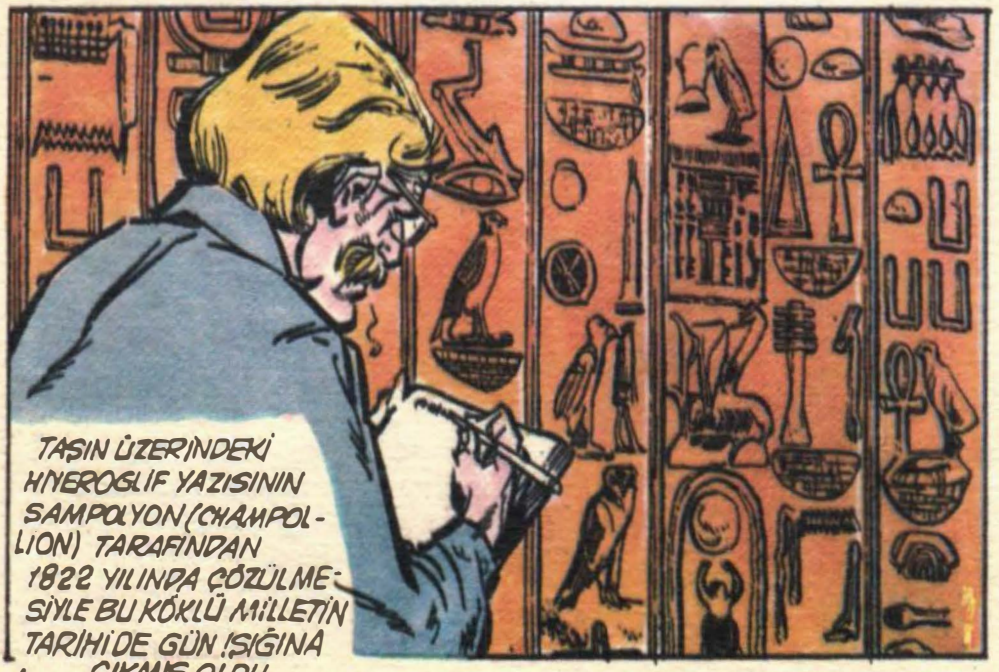

MISIR DENİLİNCE İNSANIN AKLINA HEMEN PİRAMİTLER GELİR...
GERÇEKTEN DE MISIR'IN SEMBOLÜ OLAN PİRAMİTLER, ARADAN GEÇEN BUNCA YILA RAĞMEN, DİMDİK AYAKTA DURMAKTADIRLAR.

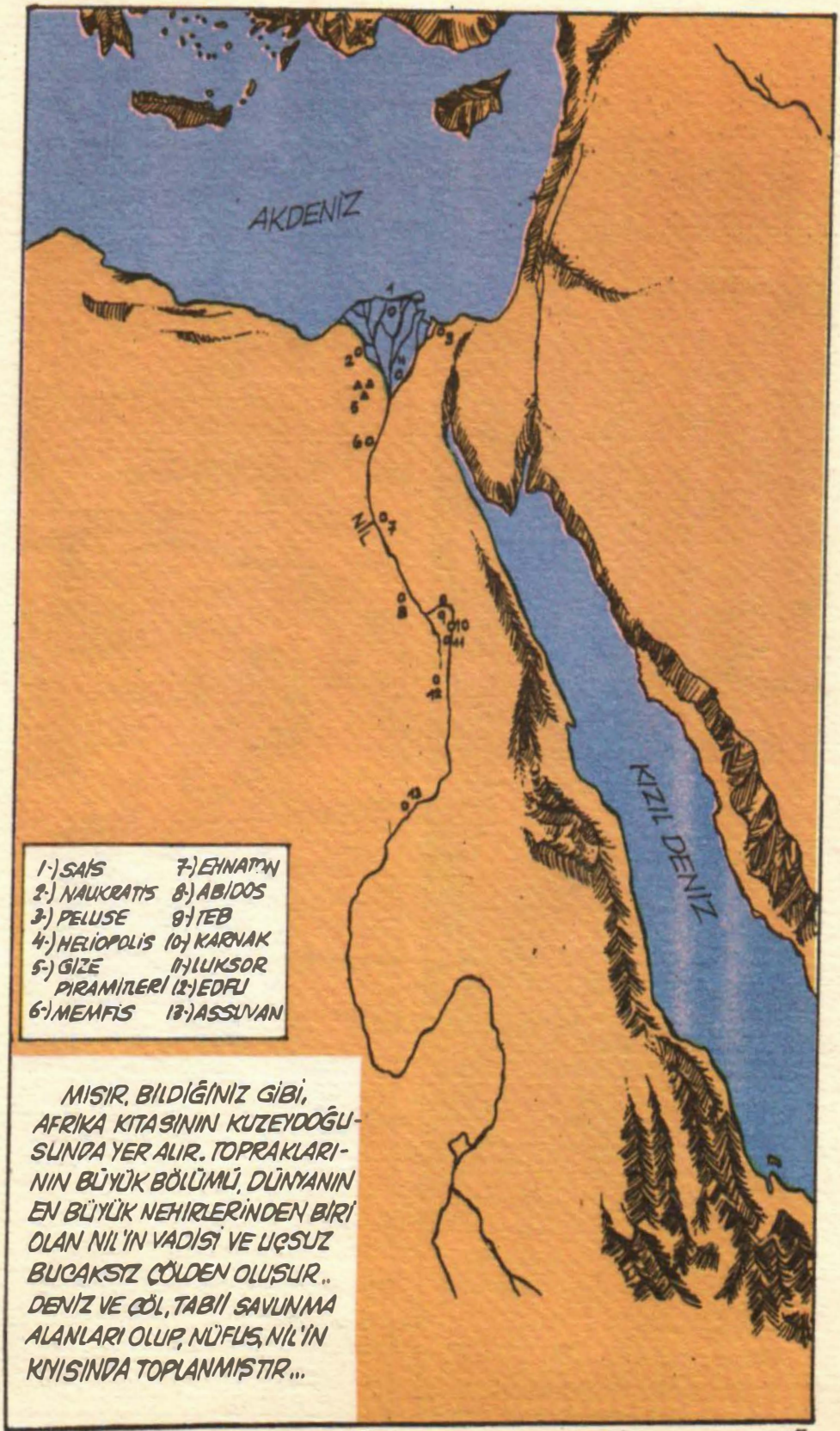

NAPOLYON'UN OSMANLI İDARESİNDEKİ MISIR'A SEFERİ SIRASINDA (1798) YANINDA ÇOK SAYIDA BİLİM ADAMINDAN OLUŞAN BİR KURUL DA BULUNUYORDU... BUNLAR BURAYA SAVAŞMAK AMACIYLA DEĞİL....

... ARAŞTIRMALARDA BULUNMAK ÜZERE GELMİŞLERDİ.. ELDE EDİLEN SONUÇLARIN YAYINLANMASIYLA BİRLİKTE PİRAMİTLER ÜLKESİNE İLGİ BİR ANDA ARTTI...

BİLİM ADAMLARININ BULDUĞU ÖNEMLİ KAYNAKLARDAN BİRİDE, REŞİT ŞEHRİNDE (ROSETTA) ELE GEÇİRİLEN TAŞTI...

MISIR, BİLDİĞİNİZ GİBİ, AFRİKA KITASININ KUZEYDOĞUSUNDA YER ALIR. TOPRAKLARININ BÜYÜK BÖLÜMÜ, DÜNYANIN EN BÜYÜK NEHİRLERİNDEN BİRİ OLAN NİL'İN VADİSİ VE UÇSUZ BUCAKSIZ ÇÖLDEN OLUŞUR.. DENİZ VE GÖL, TABİİ SAVUNMA ALANLARI OLUP, NÜFUS, NİL'İN KIYISINDA TOPLANMIŞTIR...

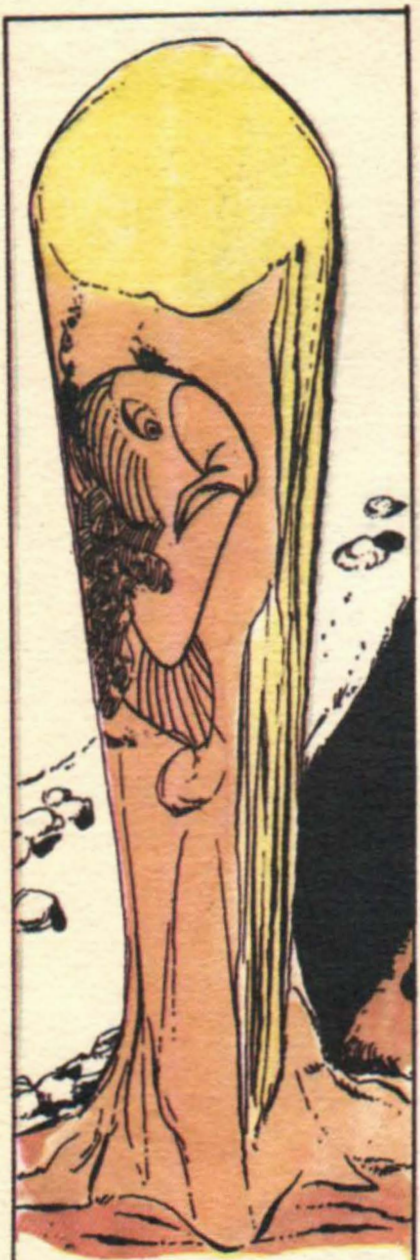
SULARI AFRİKA'NIN TROPİKAL YAĞMURLARIYLA KABARAN NİL, YILDA BİR KEZ (HAZİRAN-ARALIK) YATAĞINDAN ÇIKARAK TAŞKINLARA SEBEP OLUR...

ALTI AY SONRA YAĞMURLARIN DİNMESİYLE YENİDEN UYSALLAŞIR.. KIYILAR, SULARIN ÇEKİLMESİYLE BİRİKEN ALÜVYONLA BEREKETLİ TOPRAKLARA DÖNÜŞÜR...

ACABA MISIR'IN İLK HALKI KİMLERDİR?.. BAZI KAYNAKLAR BUNLARIN KUZEY AFRİKA YERLİLERİYLE, ASYA'DAN GELEN KAVİMLERİN KARIŞIMI OLDUĞUNU İLERİ SÜRERLER...

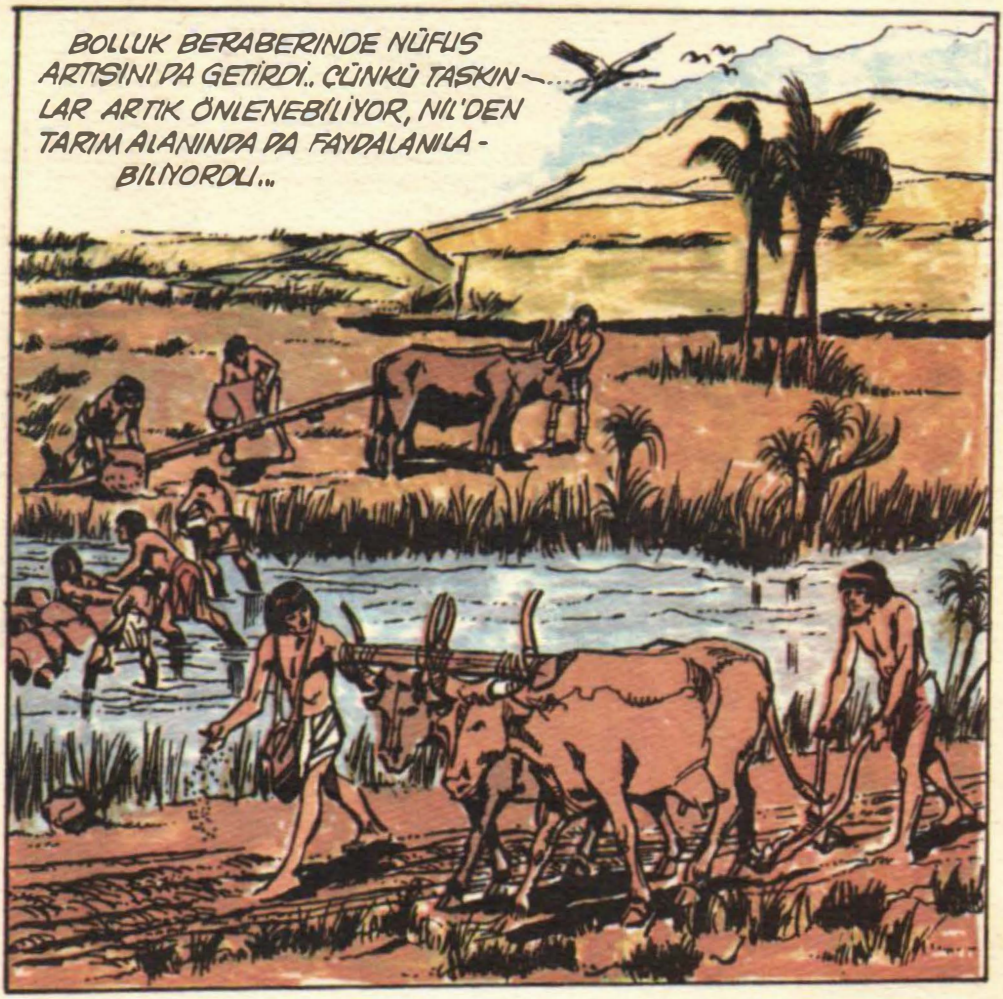

BU İNSANLAR GÜNÜMÜZDEN 10.000 YIL ÖNCE, GÖÇEBE KAVİMLER HALİNDE BURALARA YERLEŞTİLER VE TARIM İLE HAYVANCILIĞIN YAPILDIĞI KÖYLER MEYDANA GELDİ...

İSLÂM KAYNAKLARI (KUR'AN) BU DÖNEMDE TEK ALLAH ANLAYIŞINI TEMSİL EDEN PEYGAMBERLERLE (MUSA, HARUN) TOTEME TAPAN BU İNSANLARIN MÜCADELESİNDEN SÖZ EDER. KLANLAR HALİNDE YAŞAYAN BU İNSANLAR .AYNI TOTEMDEN

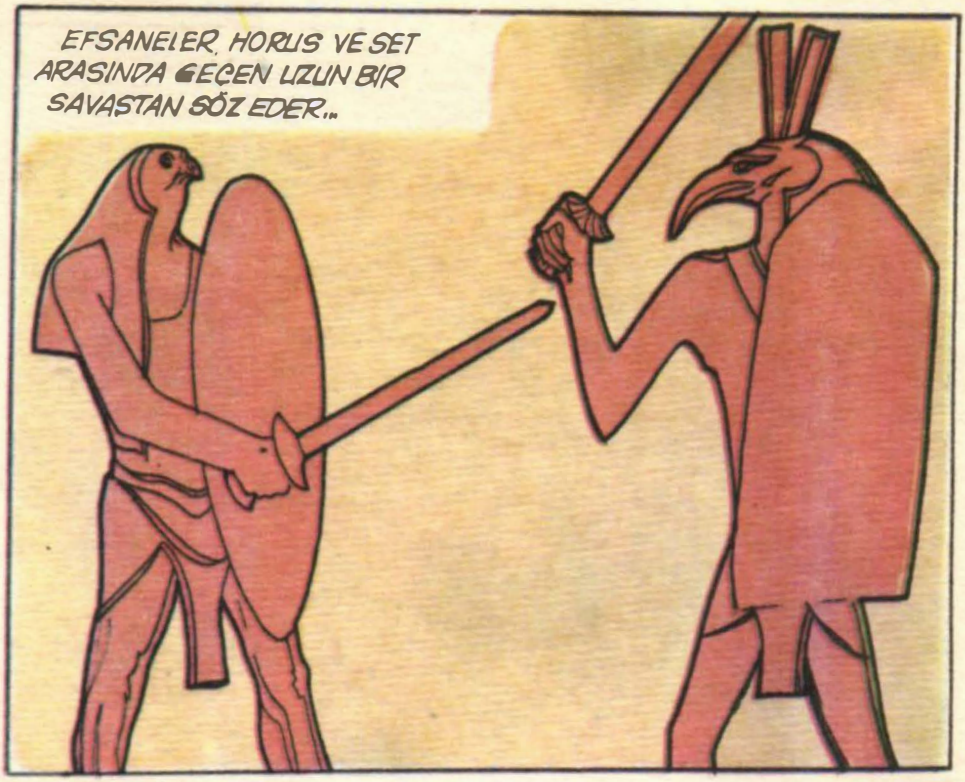
...GELDİKLERİNE İNANDIKLARI İÇİN TÜM KLAN ÜYELERİ AKRABA SAYILIR VE BİRBİRLERİYLE EVLENMEZLERDİ.. BARIŞ ZAMANI BÜTÜN YETKİLER, EN YAŞLI KLAN ÜYESİNİN, SAVAŞ ZAMANINDA İSE EN GÖZÜ PEK YE ATAK OLANINDI...

BOLLUK BERABERINDE NÜFUS ARTISINI DA GETİRDİ.. ÇÜNKÜ TASKINLAR ARTIK ÖNLENEBİLİYOR, NİL'DEN TARIM ALANINDA DA FAYDALANILABİLİYORDU...

BUNUN SONUCU OLARAK TARIM ALANLARI GENİŞLEDİ.. KÖYLER "NOMOS"A (ESKİ MISIR'DA EYALET) DÖNÜŞTÜ...

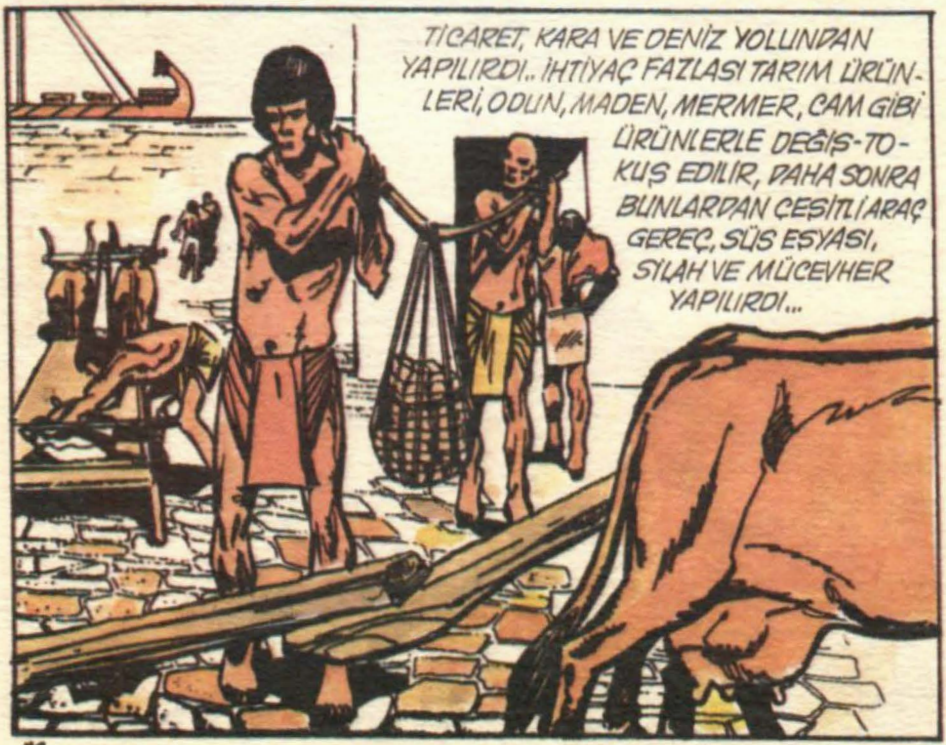

NOMOSLAR ARASINDA ZAMAN ZAMAN BEBIYLE SAVAŞ ÇIKAR, BÖYLECE BÖLPRENSLİKLER KURULURDU...
TOPRAK DAĞILIMI SEGEDE KÜÇÜK KÜÇÜK

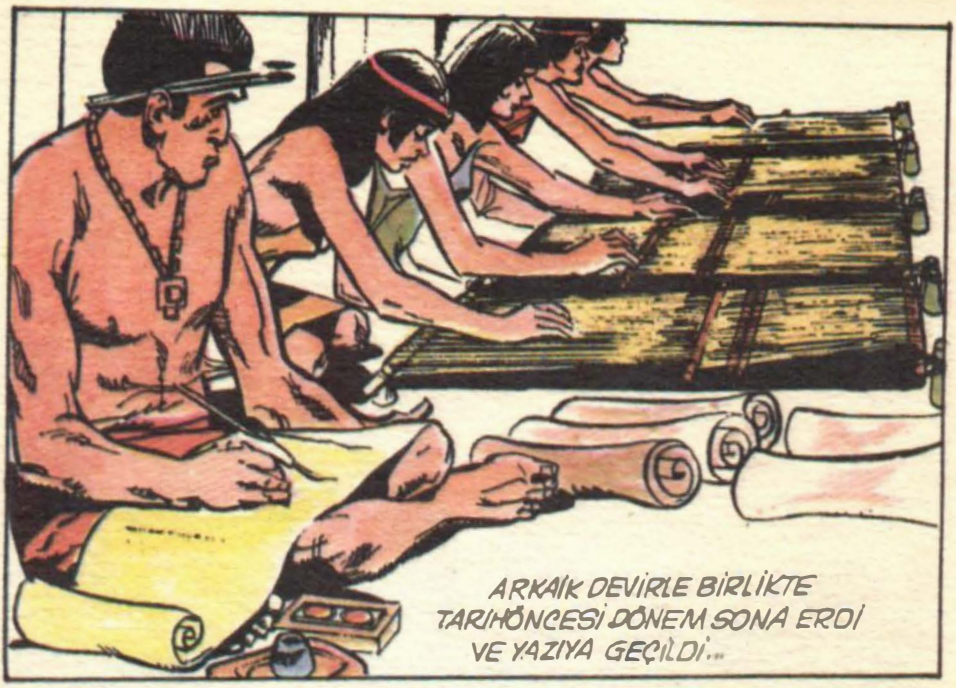

MISIR, GÜNÜMÜZDEN 5.000 YIL ÖNCE, İKI KRALLIK TARAFINDAN YÖNETİLİYORDU..HORUS'A BAĞLI OLAN YUKARI MISIR.....
.... VE SETH'E (SET) BAĞLI OLAN AŞAĞI MISIR...

EFSANELER, HORUS VE SET ARASINDA GEÇEN UZUN BIR SAVAŞTAN SÖZ EDER..

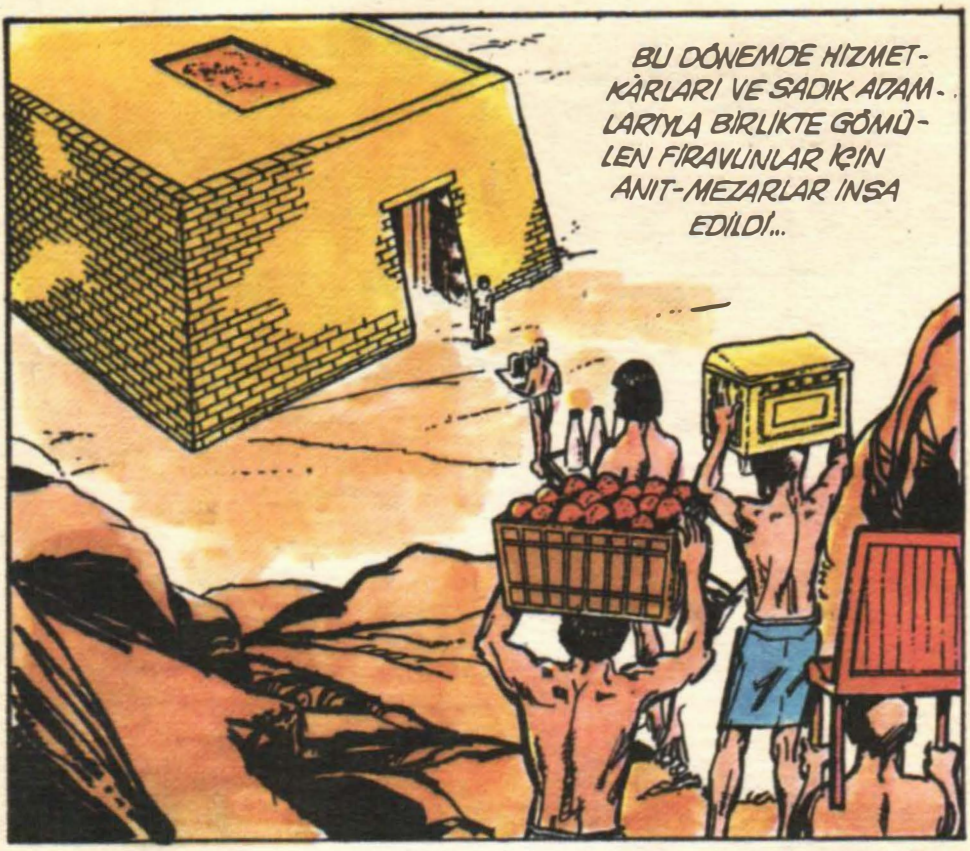

SONUNDA KRAL
MENES AŞAĞI MISIR'I YENMIŞ VE İKI KRALLIĞI BIRLEŞTIRMIŞTIR.
I. SÜLALE DEVRİNİN BAŞLADIĞI BU DÖNEME TİNİS DEVRİ ADI VERİLİR.
(M.Ö. 3100-M.Ö. 2800)

BU İKİ ASIR BOYUNCA MISIR, MUTLAK MONARŞİYLE YÖNETİLDİ.. ÜLKENİN TEK HAKİMİ OLAN FİRAVUNLARIN, TANRI SOYUNDAN GELDİKLERİNE İNANILIRDI...

TİCARET, KARA VE DENİZ YOLUNDAN YAPILIRDI.. İHTİYAÇ FAZLASI TARIM ÜRÜNLERİ, ODUN, MADEN, MERMER, CAM GİBİ ÜRÜNLERLE DEĞİŞ-TOKUŞ EDİLİR, DAHA SONRA BUNLARDAN ÇEŞİTLİ ARAÇ GEREÇ, SÜS EŞYASI, SİLAH VE MÜCEVHER YAPILIRDI...

ARKALIK DEVİRLE BİRLİKTE
TARİHÖNCESİ DÖNEM SONA ERDİ
VE YAZIYA GEÇİLDİ...

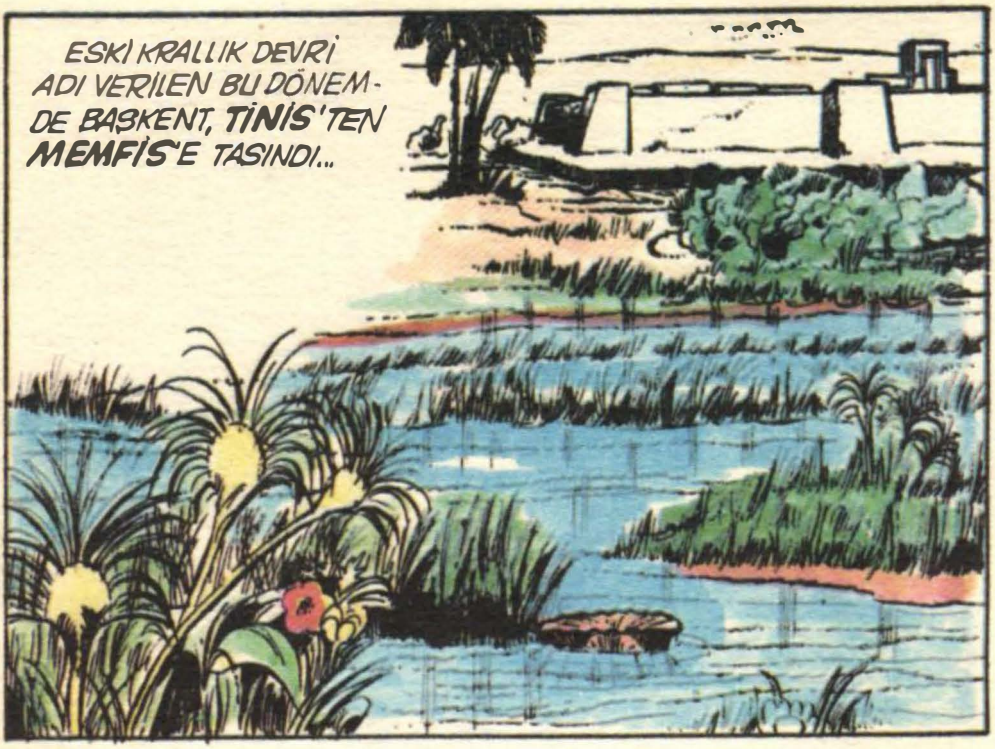

ÖNEMLİ HER OLAY
KÂTİPLER TARAFINDAN GÜNÜ
GÜNÜNE KÂĞIDA AKTARILIRDI...

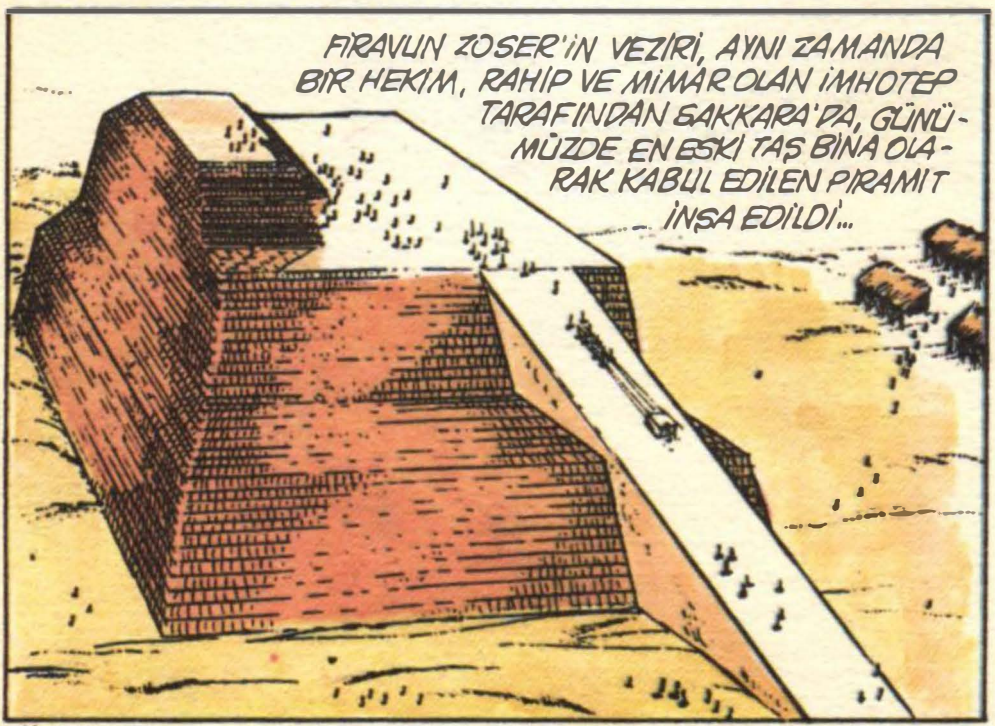

BU DÖNEMDE HİZMETKÂRLARI VE SADIK ADAMLARIYLA BİRLİKTE GÖMÜLEN FİRAVUNLAR İÇİN ANIT-MEZARLAR İNŞA EDİLDİ...

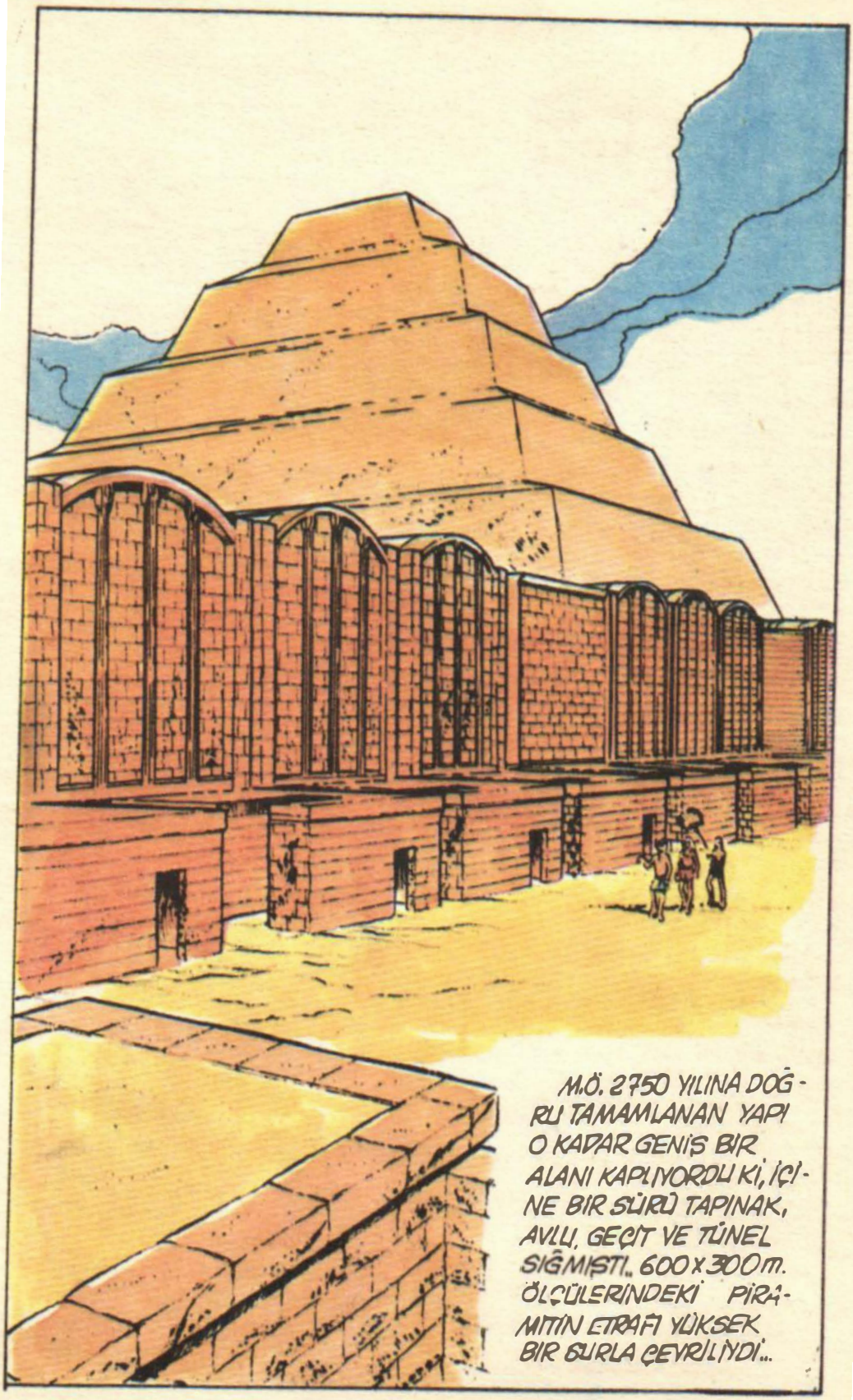

FİRAVUNUN SON İKAMETGÂHI OLARAK KABUL EDİLEN BU MEZARLAR, GENİŞ ALANLARI KAPLIYORDU...

İÇİNDE AYRICA ÖLÜMDEN SONRA YAŞANILAN İKİNCİ HAYAT İÇİN GEREKLİ YİYECEK, GİYECEK, SILAH VE ÇEŞİTLİ EŞYA İLE FİRAVUNUN HAZİNESİNİN KORUNDUĞU BÖLÜMLER VARDI...

PİRAMİT ADI VERİLEN BU ANIT-MEZARLARIN EN GÖSTERİŞLİLERİ, III. SÜLÂLE DEVRİNE RASTLAR.. (M.Ö. 2800- M.Ö. 2300)...

ESKİ KRALLIK DEVRİ ADI VERİLEN BU DÖNEMDE BAŞKENT, TİNİS'TEN MEMFİS'E TAŞINDI...

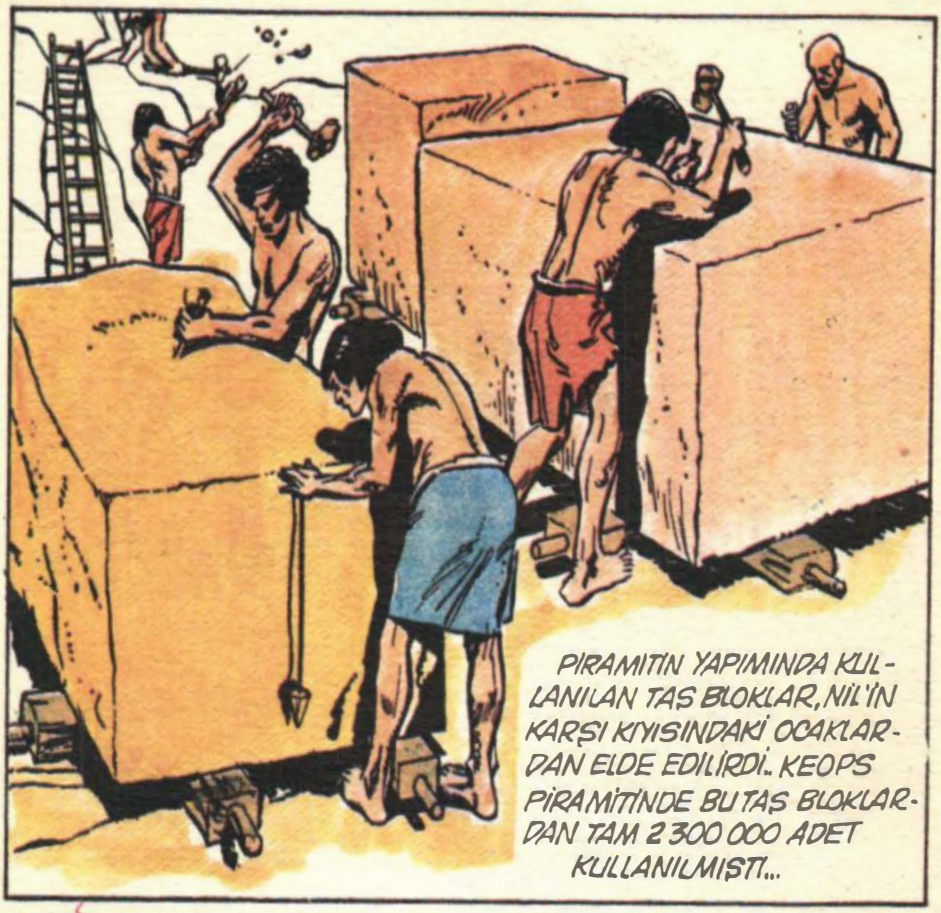

FİRAVUN ZOSER'İN VEZİRİ, AYNI ZAMANDA BİR HEKİM, RAHİP VE MİMAR OLAN İMHOTEP TARAFINDAN SAKKARA'DA, GÜNÜMÜZDE EN ESKİ TAŞ BİNA OLARAK KABUL EDİLEN PİRAMİT İNŞA EDİLDİ...

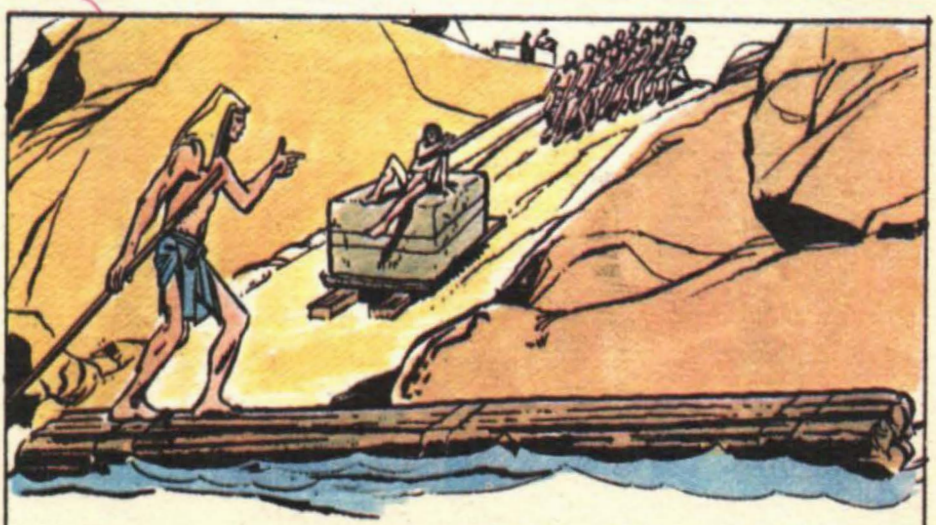

M.Ö. 2750 YILINA DOĞRU TAMAMLANAN YAPI O KADAR GENİŞ BİR ALANI KAPLIYORDU Kİ, İÇİNE BİR SÜRÜ TAPINAK, AVLU, GEÇİT VE TÜNEL SIĞMIŞTI.. 600 x 300 m. ÖLÇÜLERİNDEKİ PİRAMİTİN ETRAFI YÜKSEK BİR SURLA ÇEVRİLİYDİ...

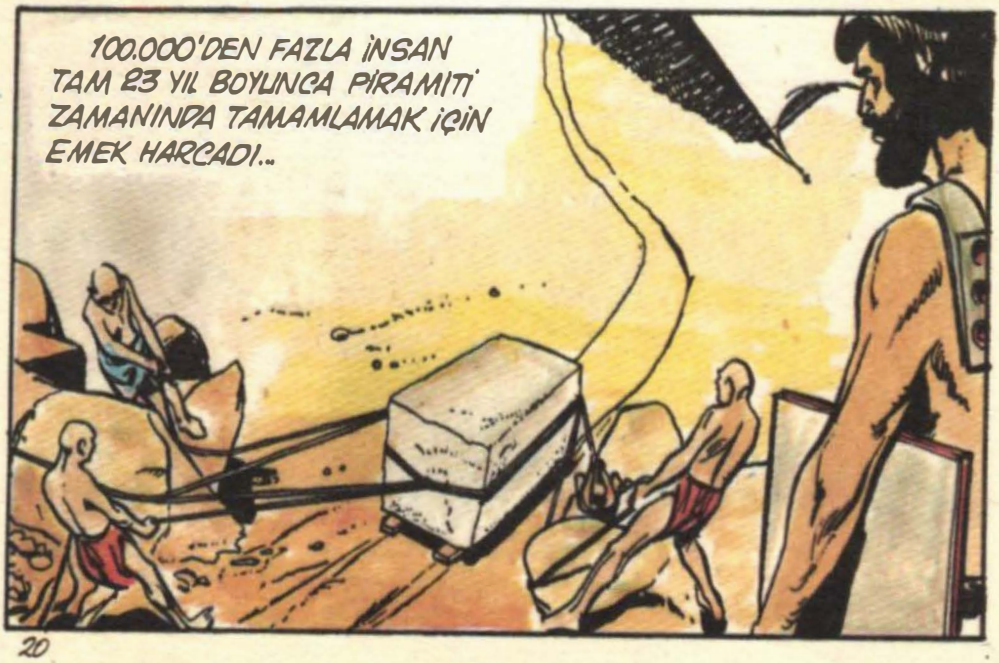

MEMFİSLİ FİRAVUNLARIN HÜKÜM SÜRDÜĞÜ BU DÖNEME "MEMFİS SÜLALESİ DEVRİ" VEYA "PİRAMİTLER DÖNEMİ" ADI VERİLİR...

50 YIL SONRA, FİRAVUN KEOPS TARAFINDAN GİZE'DE, DÜNYANIN YEDİ HARİKASINDAN BİRİ OLARAK KABUL EDİLEN PİRAMİT YAPTIRILMAYA BAŞLANDI..(TABAN KENARI 230 m. YÜKSEKLİK 150m.)

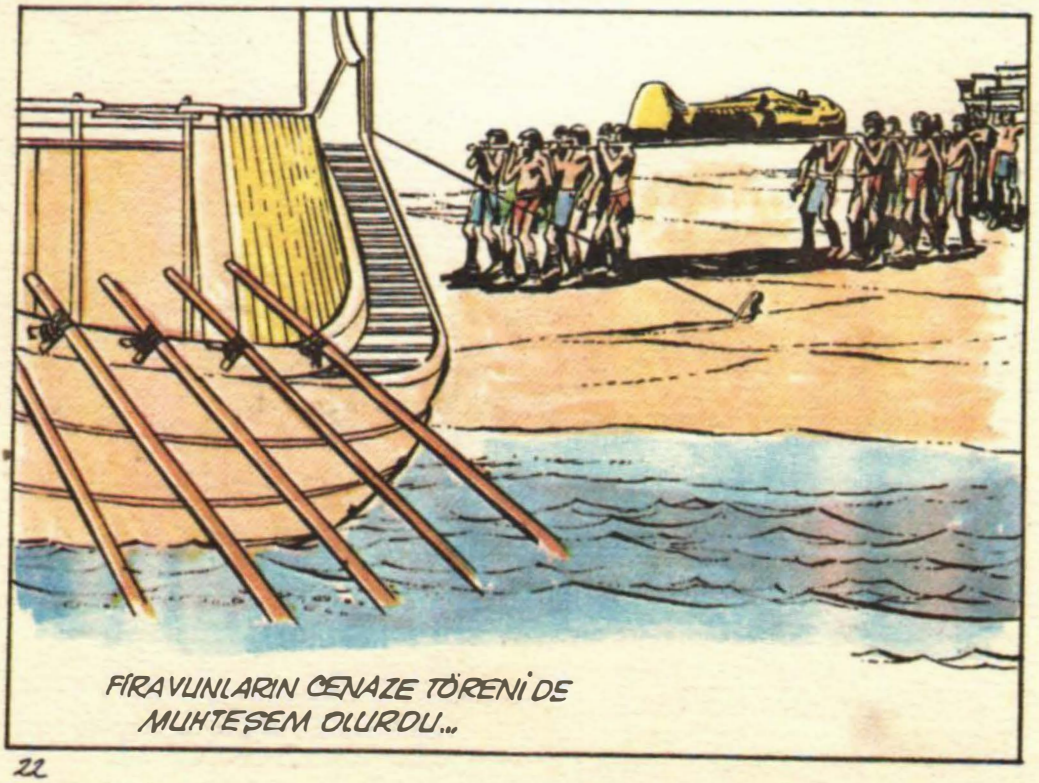

PIRAMITIN YAPIMINDA KULLANILAN TAŞ BLOKLAR, NİL'İN KARŞI KIYISINDAKİ OCAKLARDAN ELDE EDİLİRDİ. KEOPS PİRAMİTİNDE BU TAŞ BLOKLARDAN TAM 2 300 000 ADET KULLANILMIŞTI...

DEMİRİN VE TEKERLEĞİN HENÜZ BİLİNMEDİĞİ BU DÖNEMDE, BAZILARI 15 TON AĞIRLIĞINDA OLAN BU TAŞLARIN TAŞINMALARI PROBLEM YARATIYORDU...

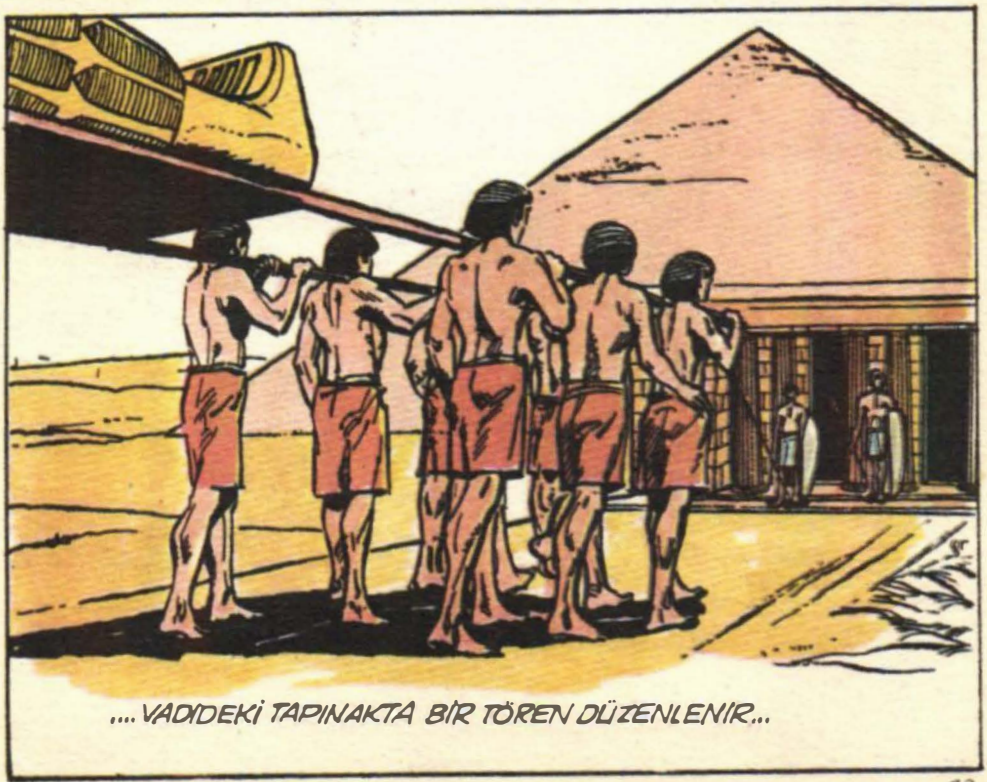

YAPI YÜKSELDİKÇE TAŞ BLOKLAR YERLERİNE TUĞLADAN İNŞA EDİLEN RAMPALAR ÜZERİNDE, ODUNLARIN YARDIMIYLA KAYDIRILARAK YERLEŞTİRİLİRDİ...

100.000'DEN FAZLA İNSAN TAM 23 YIL BOYUNCA PİRAMİTİ ZAMANINDA TAMAMLAMAK İÇİN EMEK HARCADI...

ARKEOLOGLAR TARAFINDAN BULUNAN
ÇOK SAYIDA FİRAVUN MUMYASI, BU SAYEDE
GÜNÜMÜZE KADAR BOZULMADAN
GELEBİLMİŞLERDİR...

FİRAVUNLARIN CENAZE TÖRENİ DE
MUHTEŞEM OLURDU...

TAŞ SANDUKA, SALTANAT KAYIĞI
İLE PİRAMİTİN YAKININA KADAR TAŞINIR....

.... VADİDEKİ TAPINAKTA BİR TÖREN DÜZENLENİR...

... KORTEJ ÇATI İLE ÖRTÜLÜ, UZUN BİR GEÇİTTEN GEÇEREK, PİRAMİTİN KARŞISINDAKİ TAPINAKTA TOPLANIR....

... TEKRAR DİRİLECEĞİNE İNANILAN ÖLÜYE AİT YİYECEK, İÇECEK, GİYSİ, SİLAH VE DİĞER EŞYALAR BURADA BIRAKILIRDI...

DAHA SONRA TAŞ SANDUKA PİRAMİTİN İÇİNDEKİ MEZAR ODASINA TAŞINIR....

.... ODANIN KAPISI SONSUZLUĞU İFADE ETMEK ÜZERE ÖR ÜLÜROÜ..

BUĞDAYIN HAVANDA DÖVÜLMESİ

MARANGOZLAR

EKMEK YAPIMI

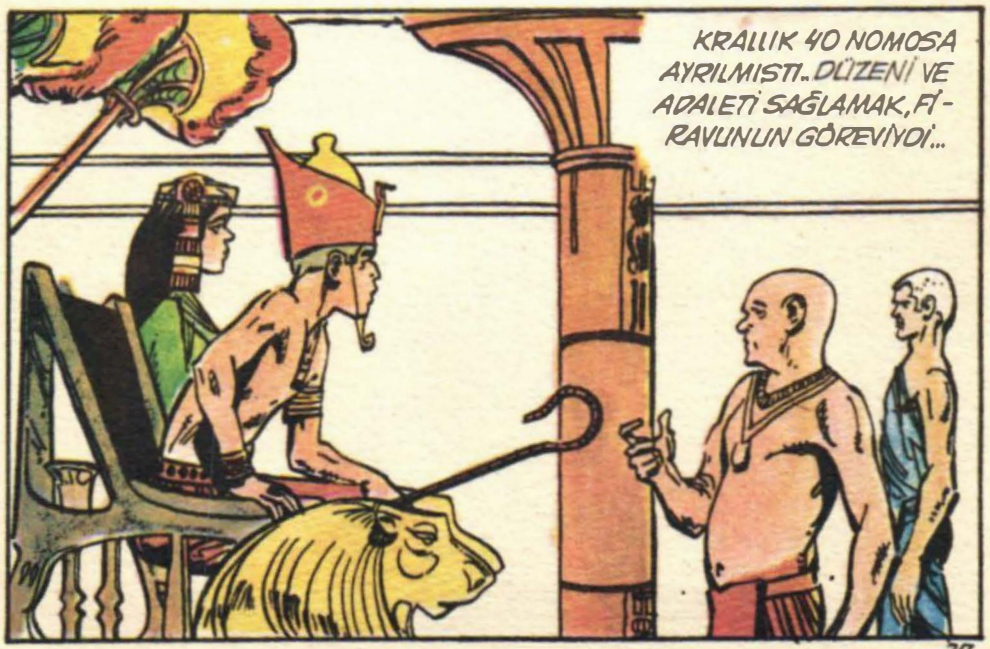
ORKESTRA

ZIPKIN AVI

SOYLULAR VE FİRAVUN AİLESİ, PİRAMİTİ ÇEVRELEYEN MEZARLARA GÖMÜLÜRLERDİ... DUVARLARDA, O DÖNEMİN GELENEK-GÖRENEK VE İNANÇLARIYLA DİNSEL TÖRENLERİ, UYGULANAN MESLEKLERİ GÖSTEREN RESİMLER, KABARTMALAR VE HEYKELLER VARDI...

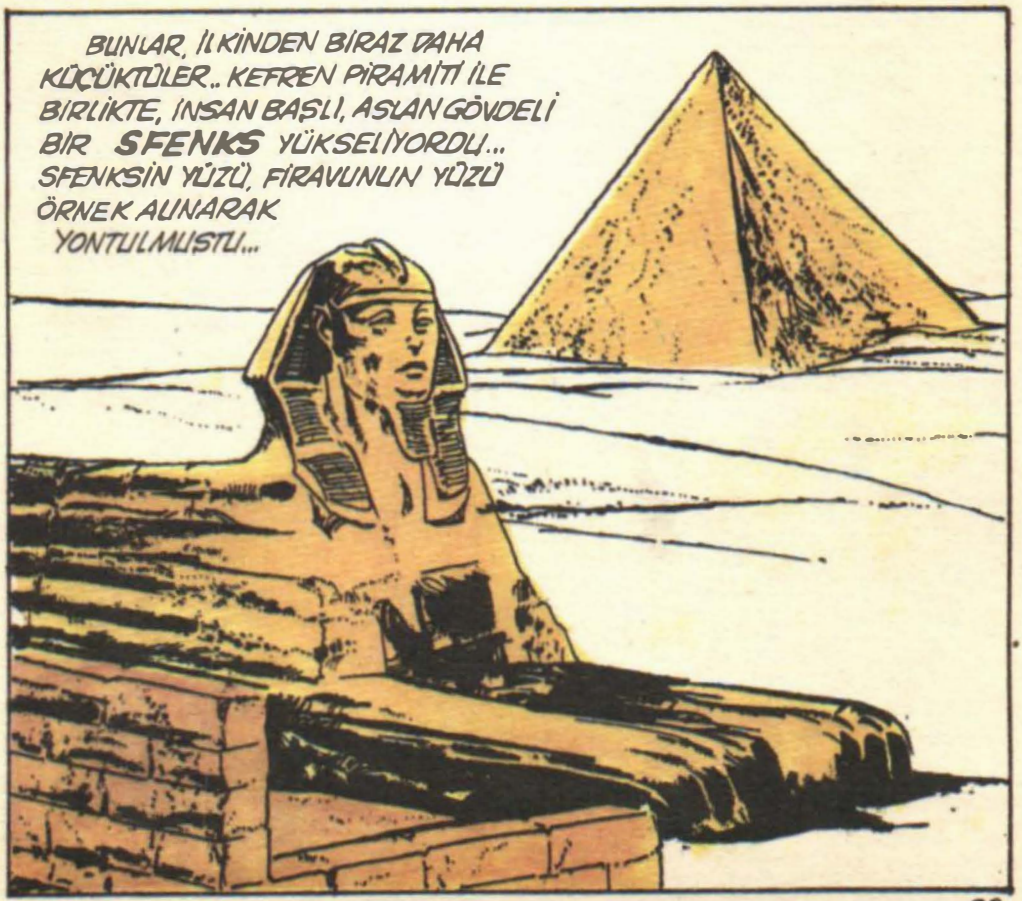

PİRAMİTLER DÖNEMİNDE MISIR EN PARLAK DEVRİNİ YAŞADI.. PİRAMİTLERİN YANI SIRA KANALLAR, TAPINAKLAR, TAHIL AMBARLARI VE DİĞER YAPILAR İNŞA EDİLDİ...

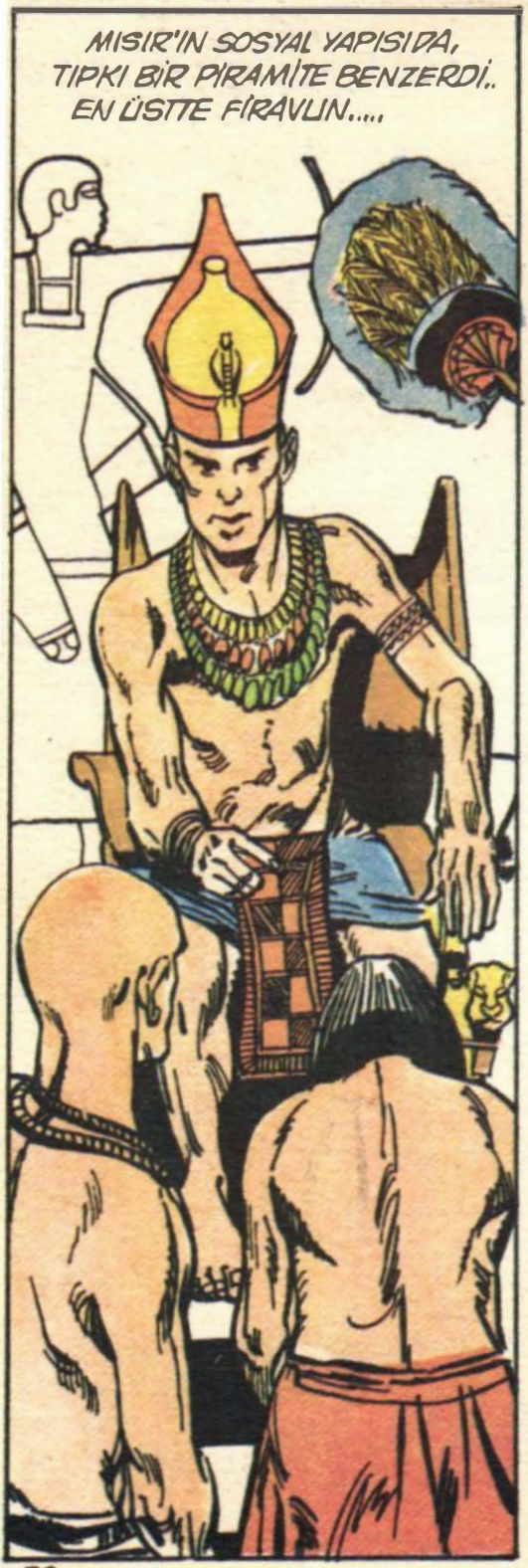

KRALLIK 40 NOMOSA AYRILMIŞTI.. DÜZENİ VE ADALETİ SAĞLAMAK, FİRAVUNUN GÖREVİYDİ...

MISIRLILAR BU DÖNEMDE KOMŞULARI OLAN NUBYALILAR VE LİBYALILARLA SAVAŞARAK, ONLARI YENDİLER.....

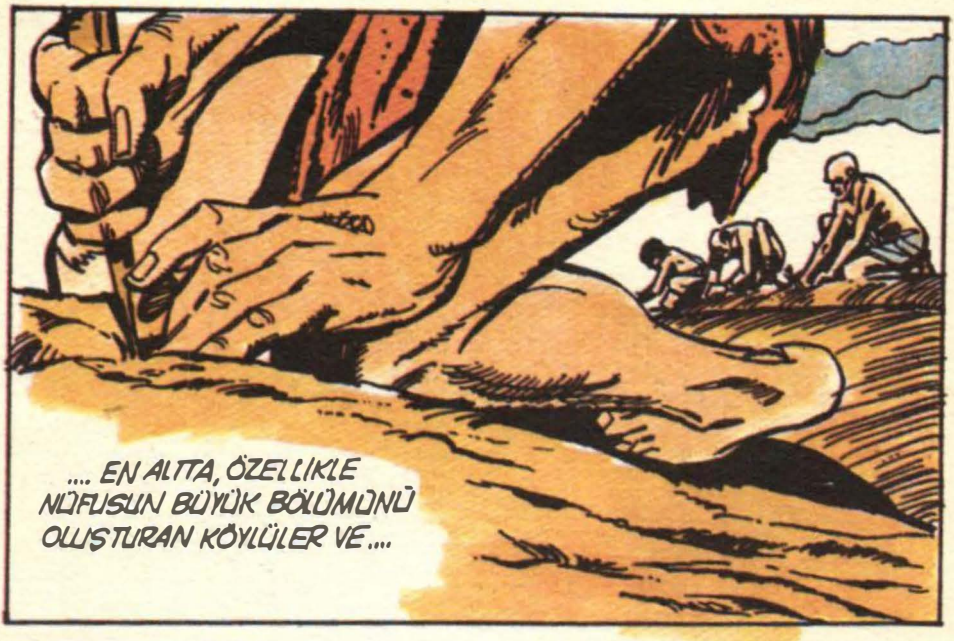

.... VE ÜLKELERİNE ÇOK SAYIDA ESİR VE GANİMETLE GERİ DÖNDÜLER..

IV. SÜLALE DEVRİNDE
KEOPS PİRAMİTİNİN YANINA,
FİRAVUN KEFREN VE MİKE-
RİNOS TARAFINDAN İKİ
PİRAMİT DAHA YAPTIRILDI...

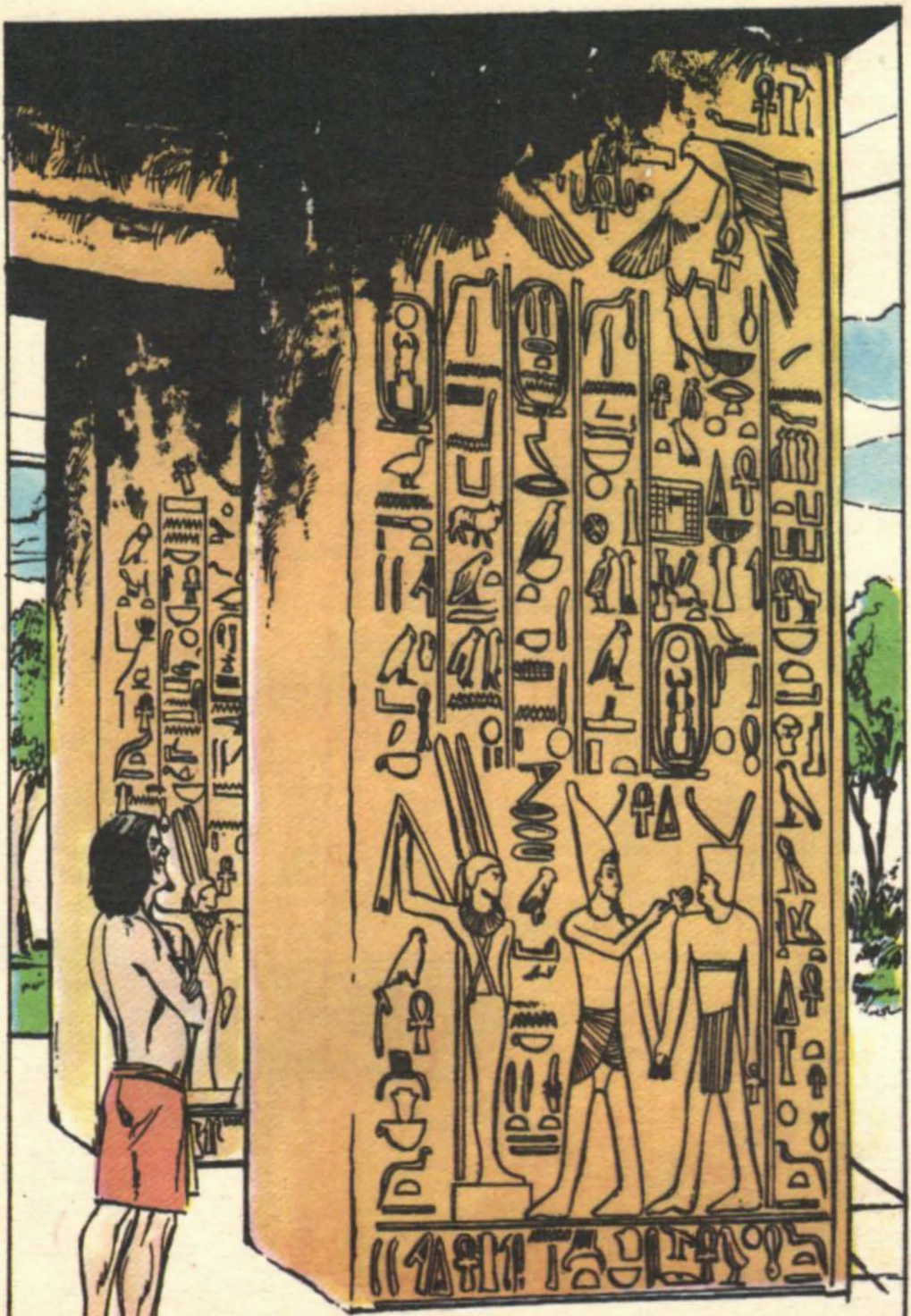

BUNLAR, İLKİNDEN BİRAZ DAHA
KÜÇÜKTÜLER.. KEFREN PİRAMİTİ İLE
BİRLİKTE, İNSAN BAŞLI, ASLAN GÖVDELİ
BİR SFENKS YÜKSELİYORDU...
SFENKSİN YÜZÜ, FİRAVUNUN YÜZÜ
ÖRNEK ALINARAK
YONTULMUŞTU...

MISIR'IN SOSYAL YAPISIDA, TIPKI BİR PİRAMİTE BENZERDİ.. EN ÜSTTE FİRAVUN.....

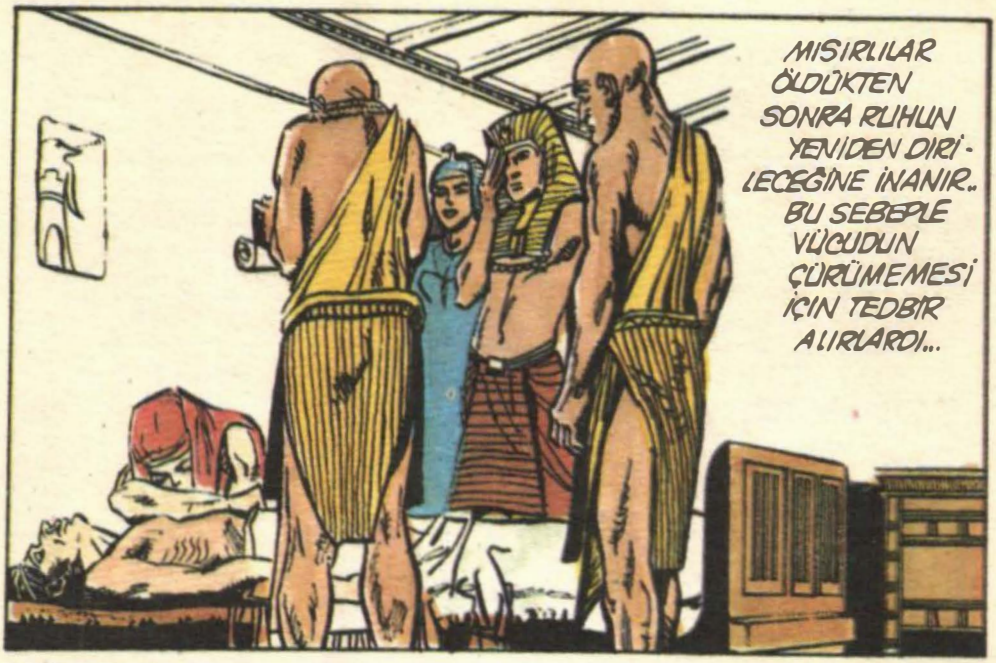

.... ONDAN SONRA YÜKSEK MEVKİDEKİ GÖREVLİLER VE RAHİPLER.....

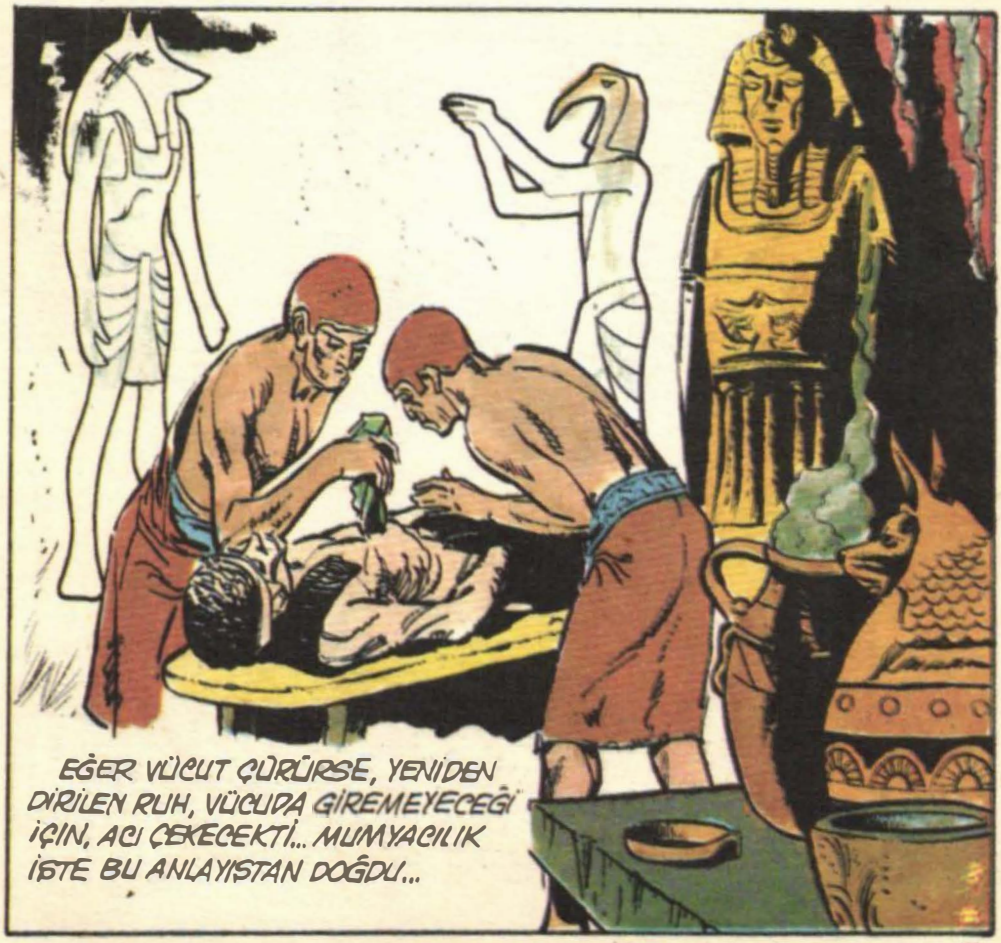

.... EN ALTTA, ÖZELLİKLE
NÜFUSUN BÜYÜK BÖLÜMÜNÜ
OLUŞTURAN KÖYLÜLER VE....

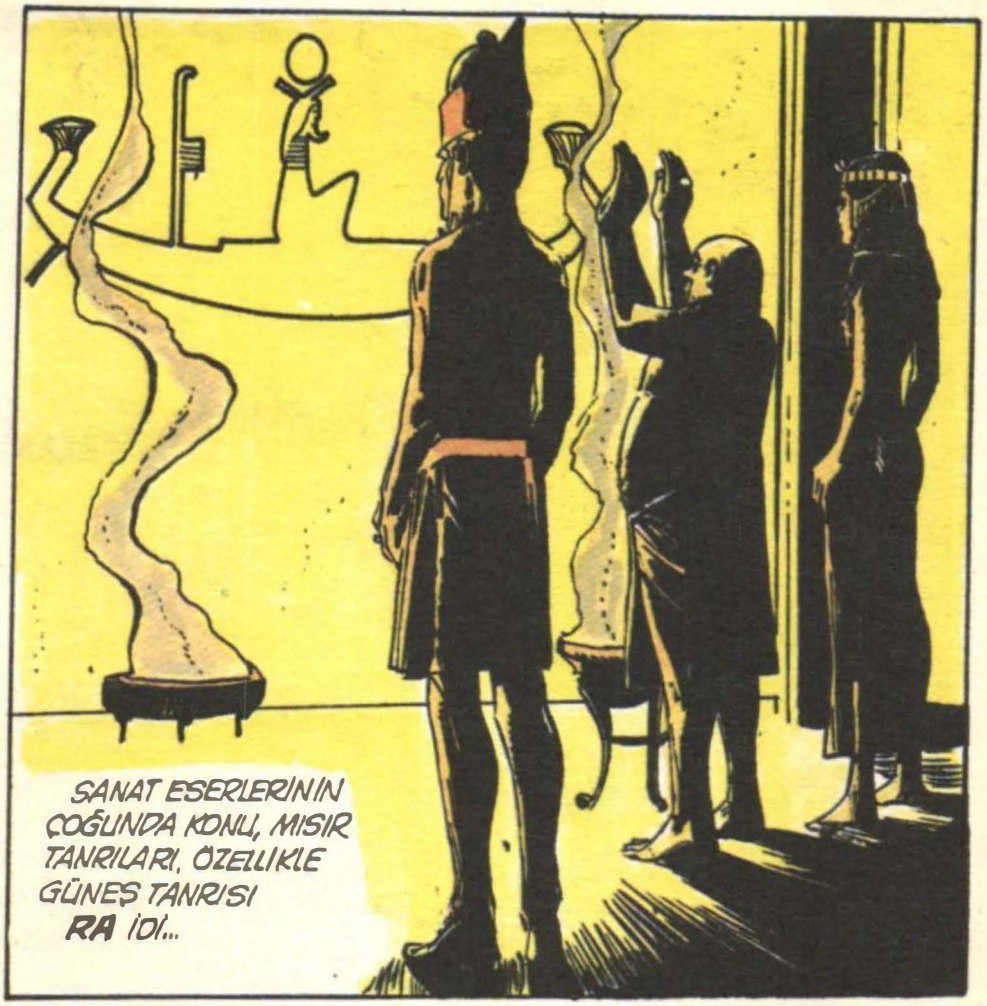

.... ZANAATKÂRLARDAN
OLUŞAN HALK VARDI...

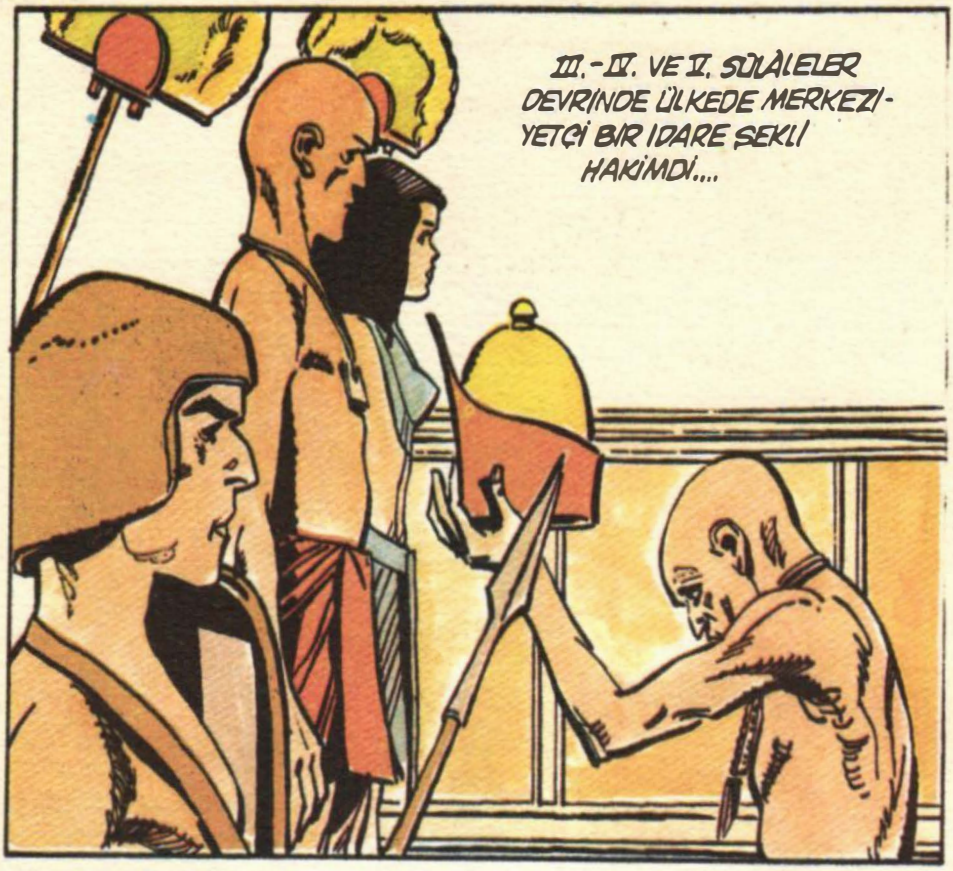
MISIR, GÜZEL SANATLARDA DA İLERİ BİR MEDENİYETE ULAŞMIŞ DURUMDAYDI.. ÖNEMLİ YAPILARI SÜSLEYEN HEYKEL, RESİM VE KABARTMALAR, ASIRLAR SONRA BİLİM ADAMLARI İÇİN ÖNEMLİ BİRER BELGE OLDULAR..

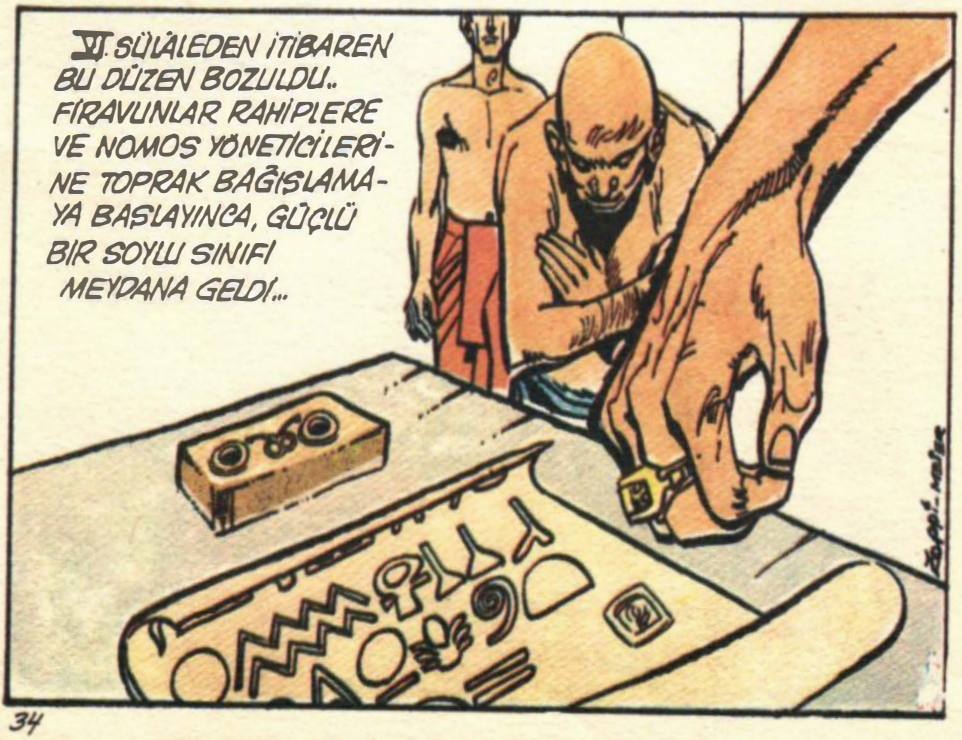

MISIRLILAR ÖLDÜKTEN SONRA RUHUN YENİDEN DİRİLECEĞİNE İNANIR.. BU SEBEPLE VÜCUDUN ÇÜRÜMEMESİ İÇİN TEDBİR ALIRLARDI...

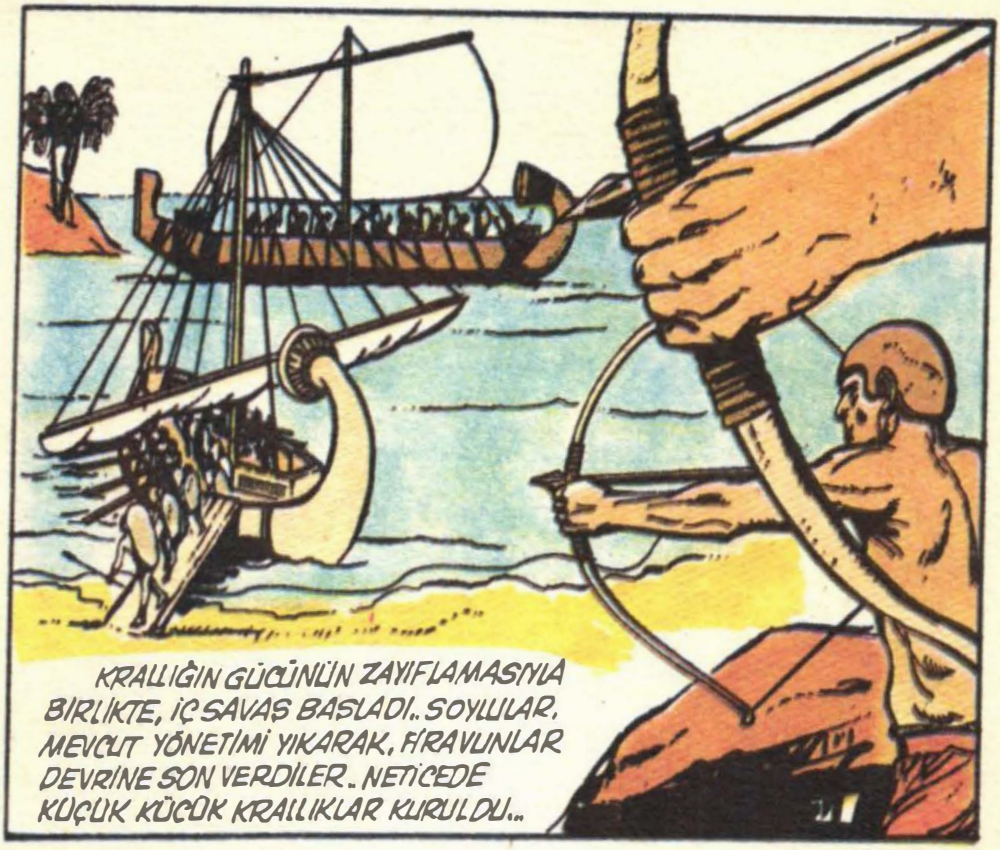

EĞER VÜCUT ÇÜRÜRSE, YENİDEN DİRİLEN RUH, VÜCUDA GİREMEYECEĞİ İÇİN, ACI ÇEKECEKTİ... MUMYACILIK İŞTE BU ANLAYIŞTAN DOĞDU...

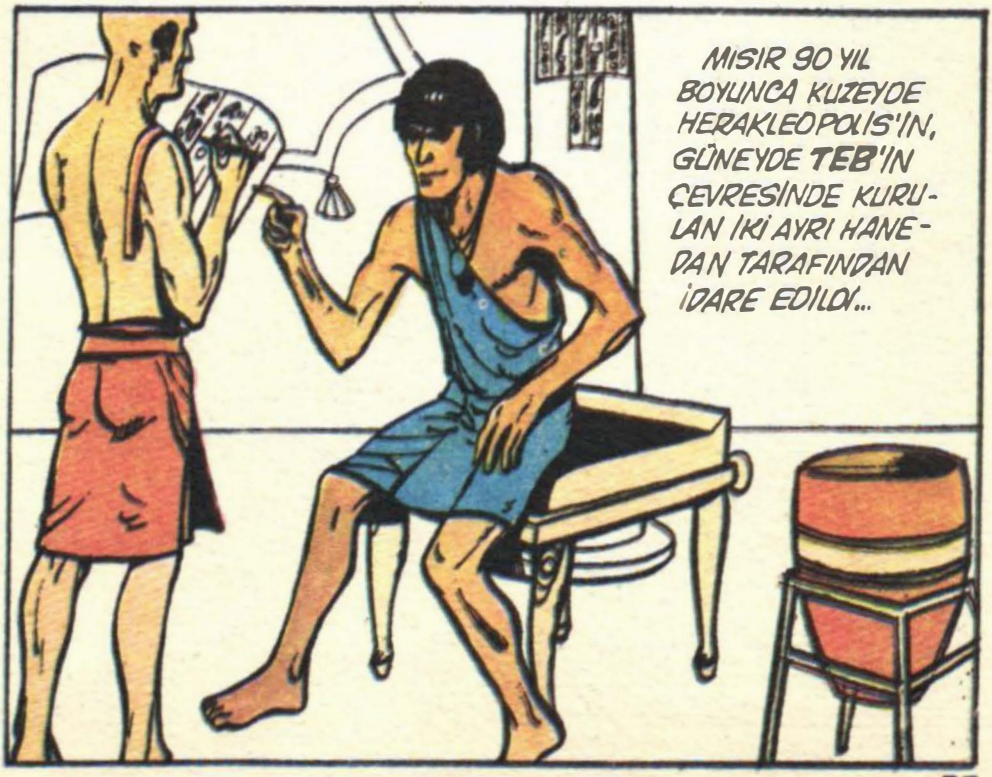

SANAT ESERLERİNİN ÇOĞUNDA KONU, MISIR TANRILARI, ÖZELLİKLE GÜNEŞ TANRISI **RA** İDİ...

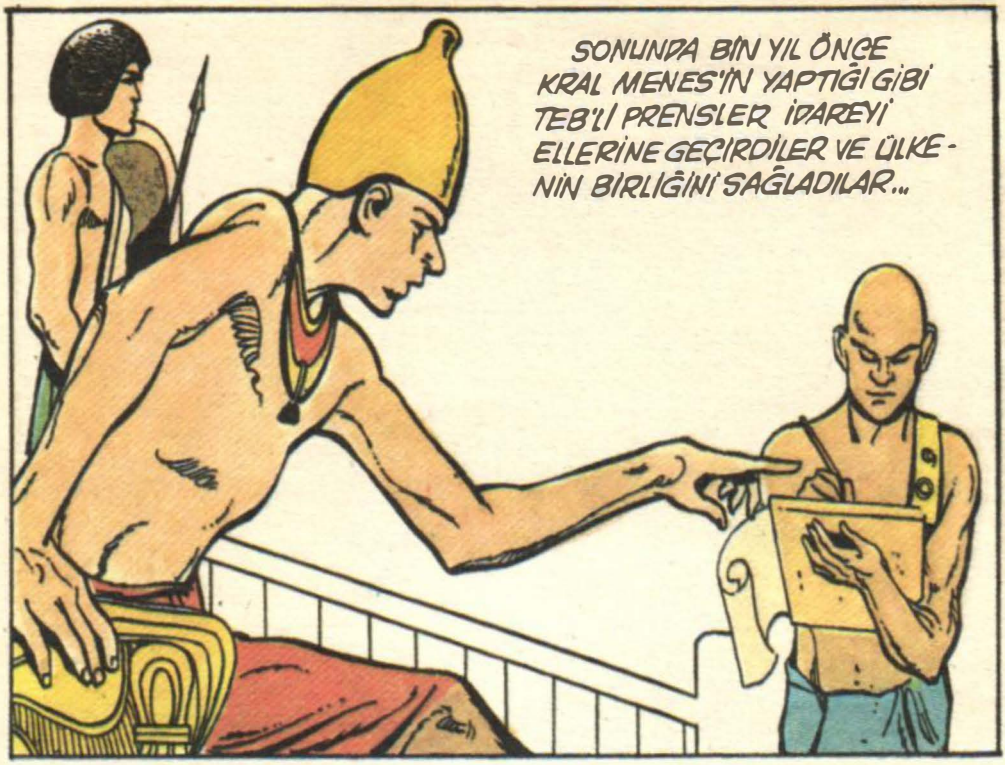

EN BÜYÜK TAPINAKLAR **RA** ADINA İNŞA EDİLİRDİ...

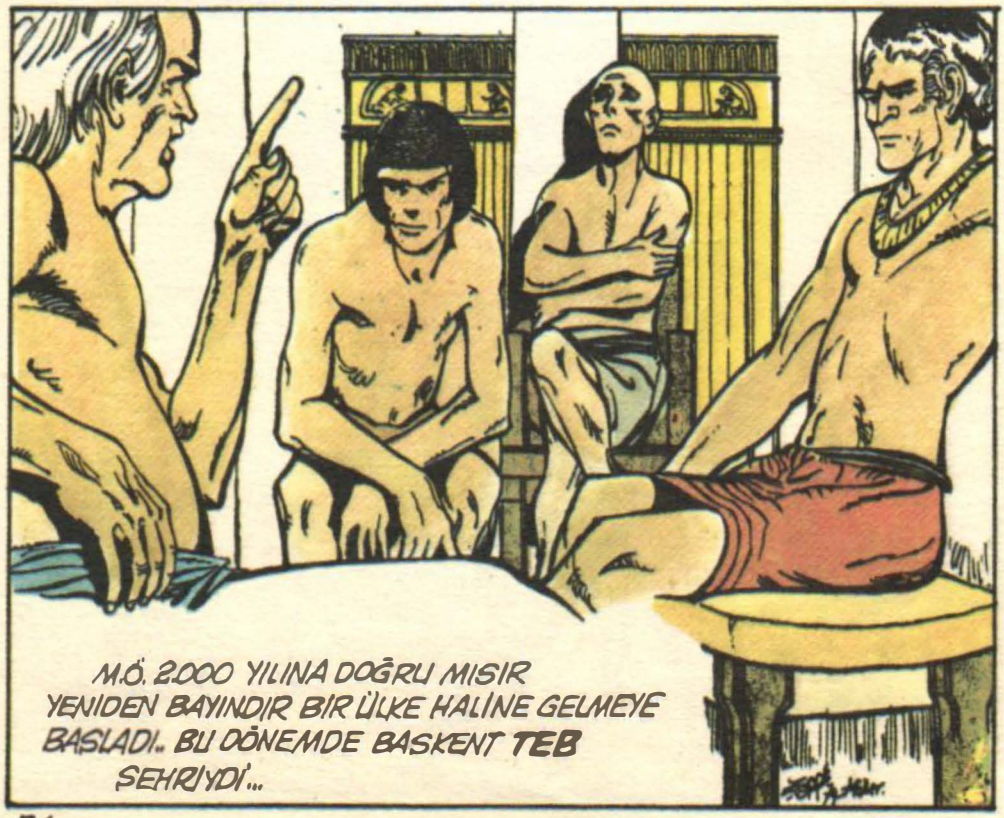

III.-IV. VE II. SÜLÂLELER DEVRİNDE ÜLKEDE MERKEZİYETÇİ BİR İDARE ŞEKLİ HAKİMDİ....

VI. SÜLÂLEDEN İTİBAREN BU DÜZEN BOZULDU.. FİRAVUNLAR RAHİPLERE VE NOMOS YÖNETİCİLERİNE TOPRAK BAĞIŞLAMAYA BAŞLAYINCA, GÜÇLÜ BİR SOYLU SINIFI MEYDANA GELDİ...

KRALLIĞIN GÜCÜNÜN ZAYIFLAMASIYLA BİRLİKTE, İÇ SAVAŞ BAŞLADI.. SOYLULAR, MEVCUT YÖNETİMİ YIKARAK, FİRAVUNLAR DEVRİNE SON VERDİLER.. NETİCEDE KÜÇÜK KÜÇÜK KRALLIKLAR KURULDU..

MISIR 90 YIL BOYUNCA KUZEYDE HERAKLEOPOLİS'İN, GÜNEYDE **TEB**'İN ÇEVRESİNDE KURULAN İKİ AYRI HANEDAN TARAFINDAN İDARE EDİLDİ...

SONUNDA BİN YIL ÖNCE KRAL MENES'İN YAPTIĞI GİBİ TEB'Lİ PRENSLER İDAREYİ ELLERİNE GEÇİRDİLER VE ÜLKENİN BİRLİĞİNİ SAĞLADILAR...

M.Ö. 2.000 YILINA DOĞRU MISIR YENİDEN BAYINDIR BİR ÜLKE HALİNE GELMEYE BAŞLADI.. BU DÖNEMDE BAŞKENT **TEB** ŞEHRİYDİ...

IX. SÜLÂLENİN KURUCUSU I. MENTUHOTEP İLE BİRLİKTE ORTA KRALLIK DEVRİ BAŞLADI..SINIRLARI GÜVENCE ALTINA ALMAK AMACIYLA NUBYA VE LİBYA ÜZERİNE İKİ SEFER DÜZENLENDİ...

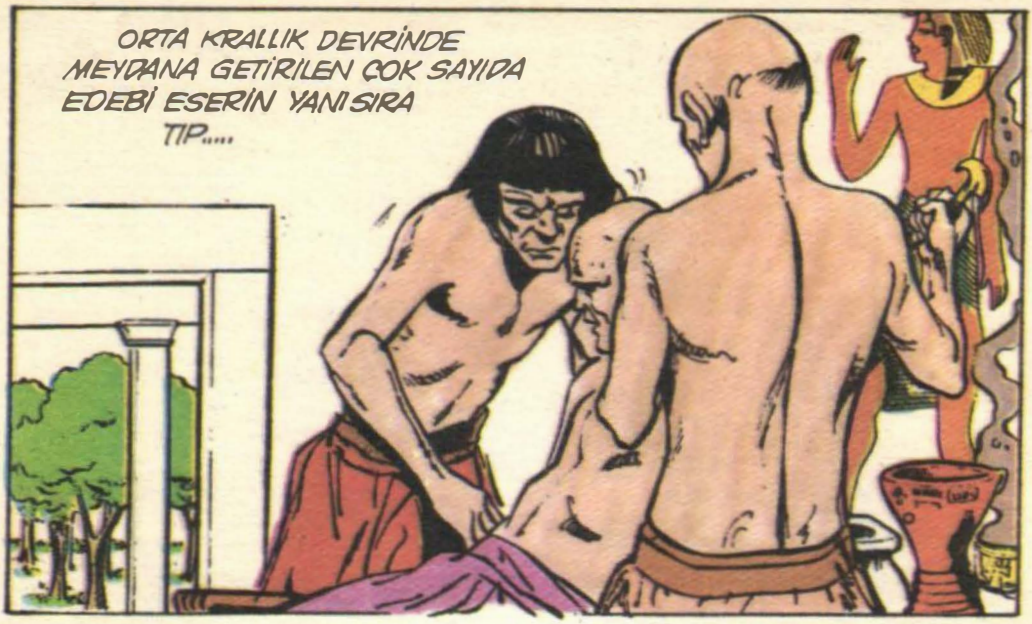
KRALLIĞIN ZAYIFLAMASINDAN YARARLANARAK BAĞIMSIZLIĞINI İLAN ETMİŞ OLAN NUBYA, YENİDEN VERGİYE BAĞLANDI VE MISIR ORDUSUNU ASKERİ AÇIDAN DESTEKLEMEKLE SORUMLU TUTULDU...

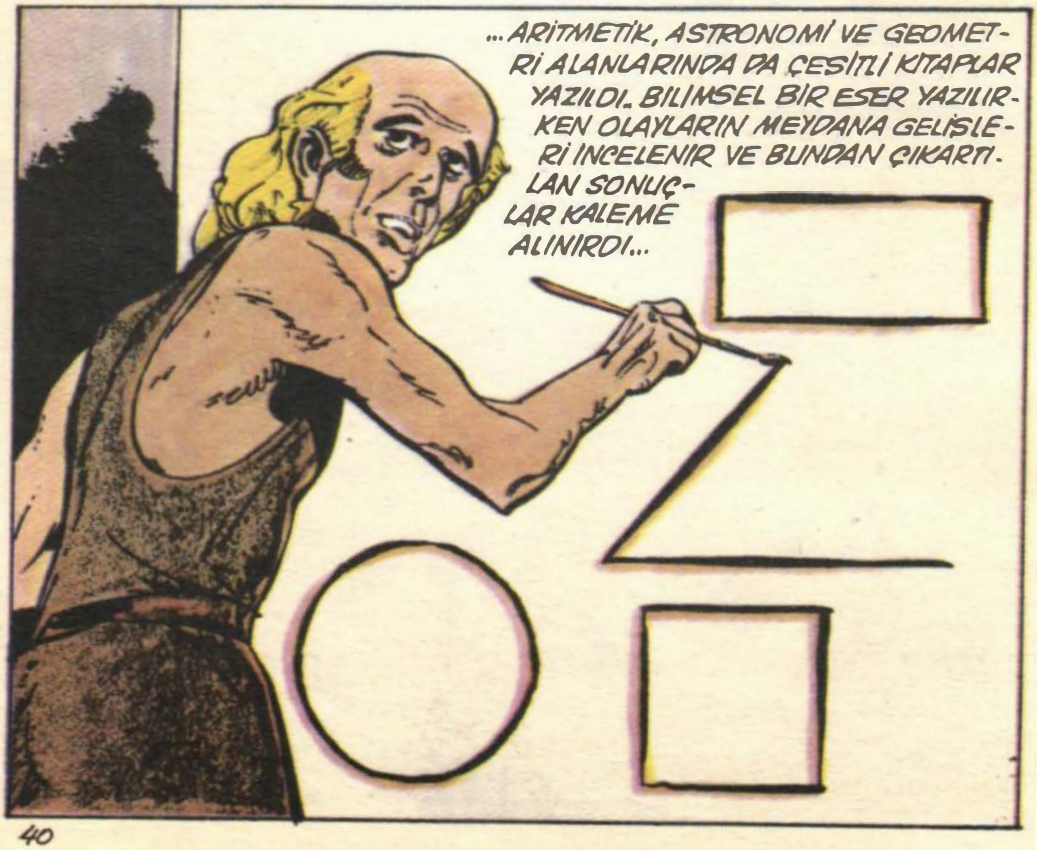
III. MENTUHOTEP'İ BİR AYAKLANMAYLA TAHTTAN İNDİREN VEZİR AMMENEMES'İN BAŞA GEÇMESİYLE XII. SÜLÂLE DEVRİ BAŞLADI...

I. AMMENEMES DEVRİNDE BAŞKENT TEB ŞEHRİNDEN YENİDEN MEMFİS'E TAŞINDI. OĞLU SESOSTRİS, ORDUNUN BAŞINA GEÇEREK FİLİSTİN'E KADAR İLERLEDİ. NUBYA ÜZERİNE BİR AKIN DÜZENLEYEREK, LİBYA'YI İŞGAL ETTİ...

MISIR LILARIN DİNİ İNANÇLARINA GÖRE, ÖLÜ, EKONOMİK VE SOSYAL DURUMU NE OLURSA OLSUN, TANRI **OSİRİS** BAŞKANLIĞINDAKİ BİR DİNİ MAHKEMEDE YARGILANIR.. ANCAK DÜRÜST VE ONURLU BİR HAYAT SÜRMÜŞ OLANLAR, TANRI **RA**'NIN YANINA KABUL EDİLEREK, SONSUZA KADAR ONUNLA YAŞAMAYA HAK KAZANIRLARDI..

BU DÖNEMDE MISIR EDEBİYATI ALTIN ÇAĞINI YAŞADI.. EN ÇOK OKUNAN EDEBİ ESERLER, HALK HİKÂYELERİYDİ..

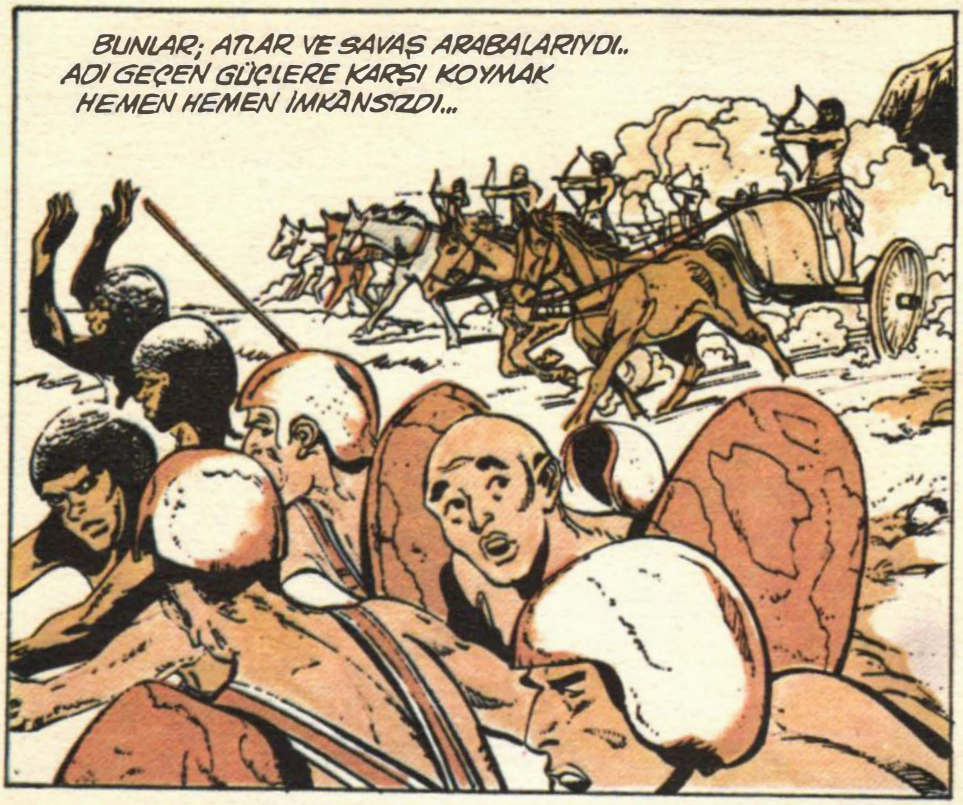

ORTA KRALLIK DEVRİNDE MEYDANA GETİRİLEN ÇOK SAYIDA EDEBİ ESERİN YANI SIRA TIP....

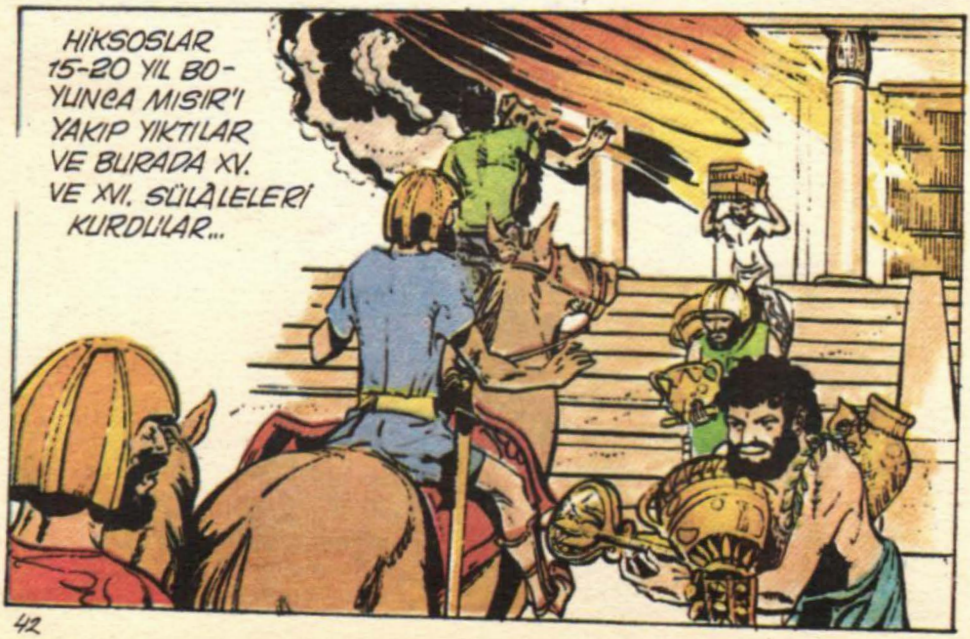

...ARİTMETİK, ASTRONOMİ VE GEOMETRİ ALANLARINDA DA ÇEŞİTLİ KİTAPLAR YAZILDI. BİLİMSEL BİR ESER YAZILIRKEN OLAYLARIN MEYDANA GELİŞLERİ İNCELENİR VE BUNDAN ÇIKARTILAN SONUÇLAR KALEME ALINIRDI...

M.Ö. 1750 YILINA DOĞRU MISIR, HİKSOSLAR TARAFINDAN İŞGAL EDİLDİ....

KUZEYDEN GELEN HİKSOS-LAR, YAKINDOĞU HALKLARI İLE KARIŞMIŞLARDI...

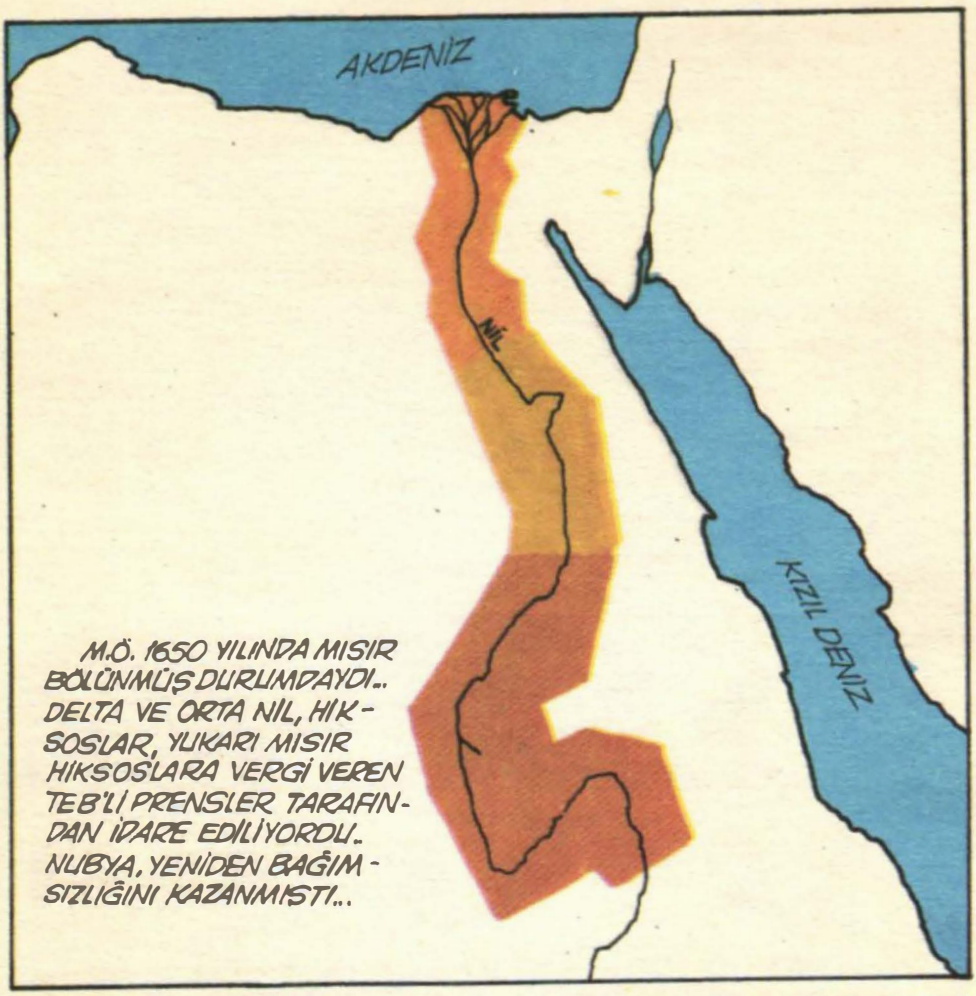

O DÖNEM İÇİN YENİ BİRER SAVAŞ ARACI OLAN İKİ GÜÇLÜ SİLÂHA SAHİPTİLER...

BUNLAR; ATLAR VE SAVAŞ ARABALARIYDI..
ADI GEÇEN GÜÇLERE KARŞI KOYMAK
HEMEN HEMEN İMKÂNSIZDI...

HİKSOSLAR
15-20 YIL BO-
YUNCA MISIR'I
YAKIP YIKTILAR
VE BURADA XV.
VE XVI. SÜLÂLELERİ
KURDULAR...

DAHA SONRA M.Ö. 1730 YILINA DOĞRU DELTANIN DOĞUSUNDA, KENDİ BAŞKENTLERİ OLAN AVARİS KENTİNİ KURARAK...

...MISIRLILARLA KAYNAŞIP, ONLARIN ÖRF VE ÄDETLERİYLE YAZILARINI BENİMSEDİLER...

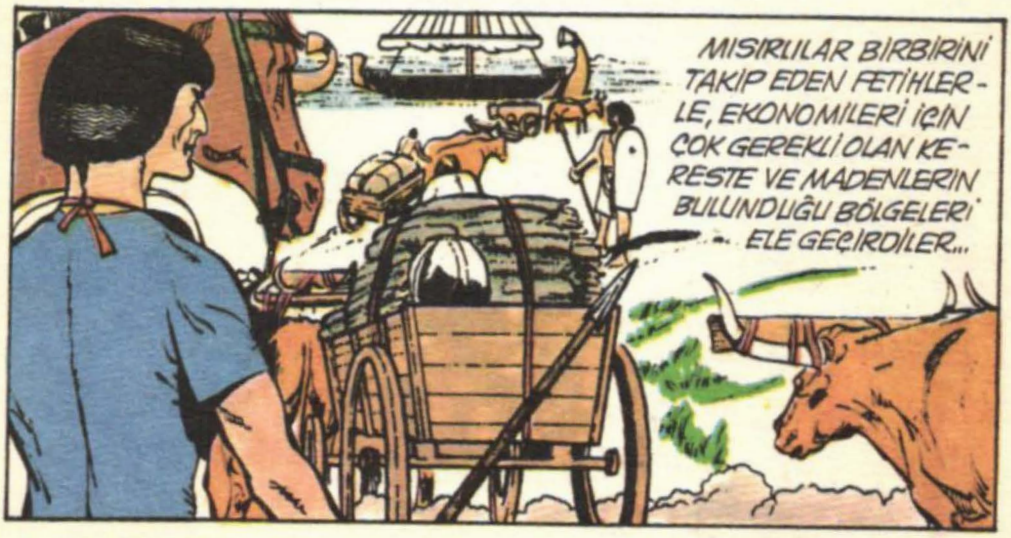

M.Ö. 1650 YILINDA MISIR BÖLÜNMÜŞ DURUMDAYDI.. DELTA VE ORTA NİL, HİKSOSLAR, YUKARI MISIR HİKSOSLARA VERGİ VEREN TEB'Lİ PRENSLER TARAFINDAN İDARE EDİLİYORDU.. NUBYA, YENİDEN BAĞIMSIZLIĞINI KAZANMIŞTI...

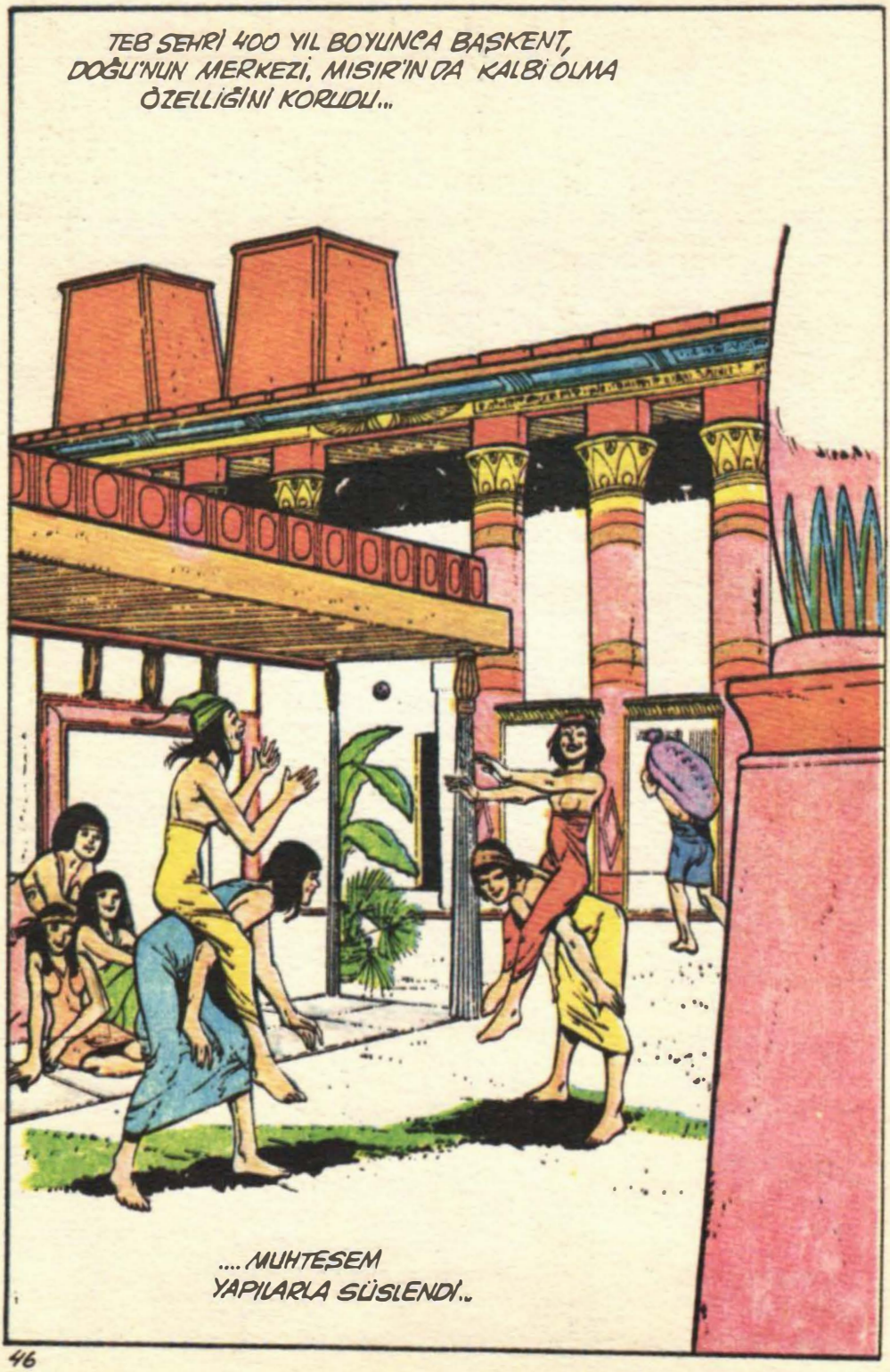

KRALLIĞI KURTARMA GÖREVİ, BİR DEFA DAHA TEB'Lİ PRENSLERE DÜŞTÜ.. ZORLU BİR MÜCADELE DÖNEMİ YAŞANDI...

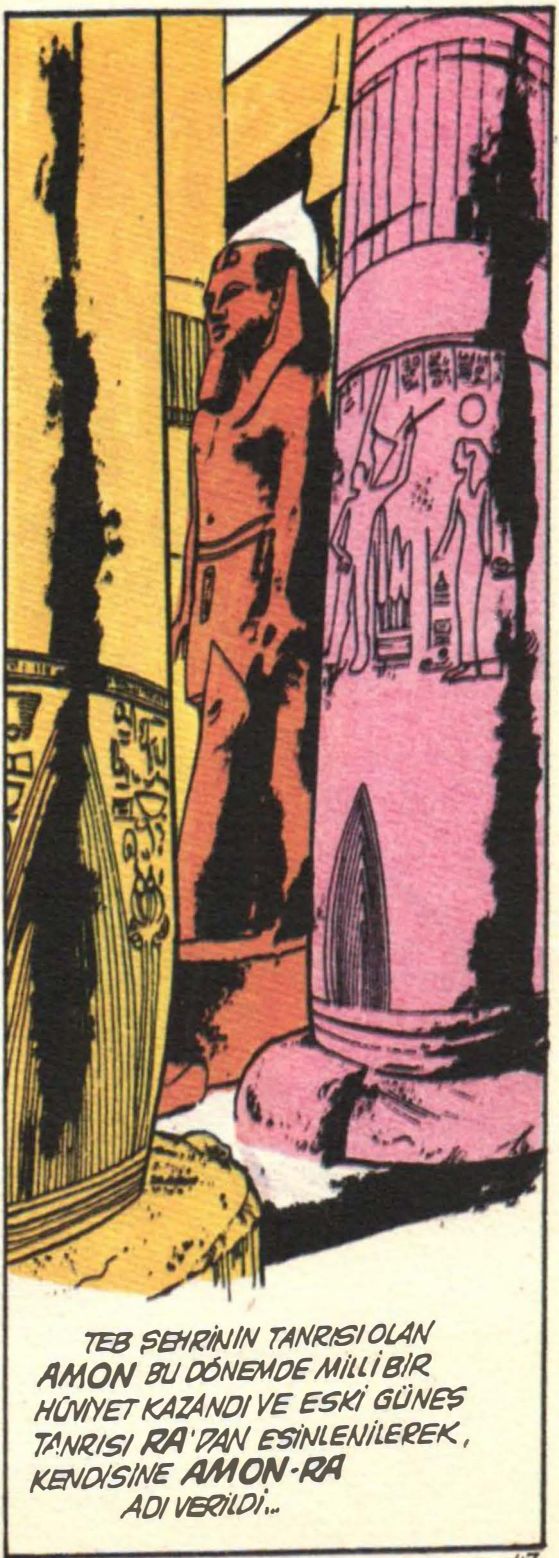

SONUNDA XVIII. SÜLÂLENİN KURUCUSU OLAN I. AHMES TARAFINDAN BİRLİK SAĞLANDI VE YENİ KRALLIK DEVRİ BAŞLADI...

MISIRLILAR BİRBİRİNİ TAKİP EDEN FETİHLERLE, EKONOMİLERİ İÇİN ÇOK GEREKLİ OLAN KERESTE VE MADENLERİN BULUNDUĞU BÖLGELERİ ELE GEÇİRDİLER...

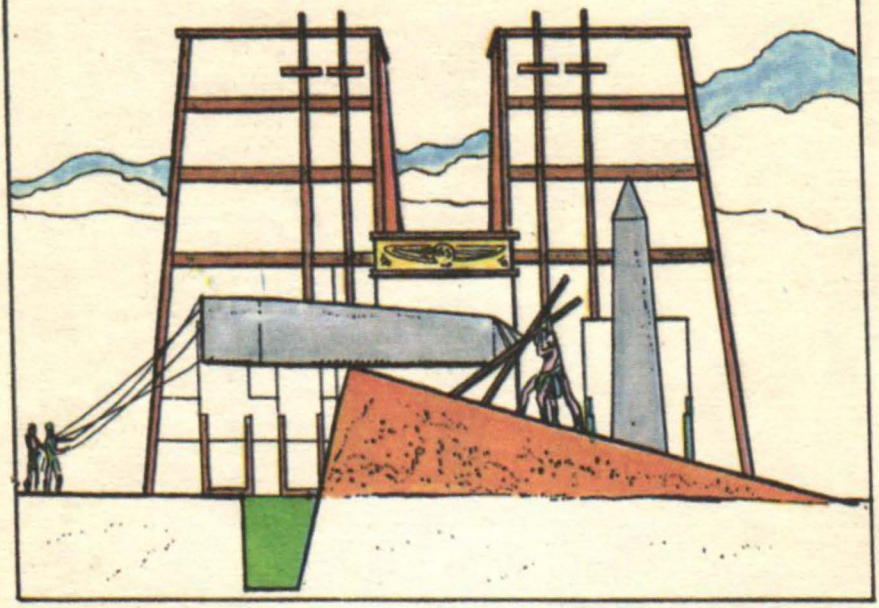

KRALLIĞIN SINIRLARI ASYA KITASINDA FIRAT NEHRİNE, GÜNEYDE NİL'İN DÖRDÜNCÜ ÇAĞLAYANINA KADAR UZANDI. MISIR ARTIK GÜÇLÜ BİR FİRAVUNUN İDARESİNDE KUVVETLİ ORDUSU OLAN BİR ÜLKEYDİ...

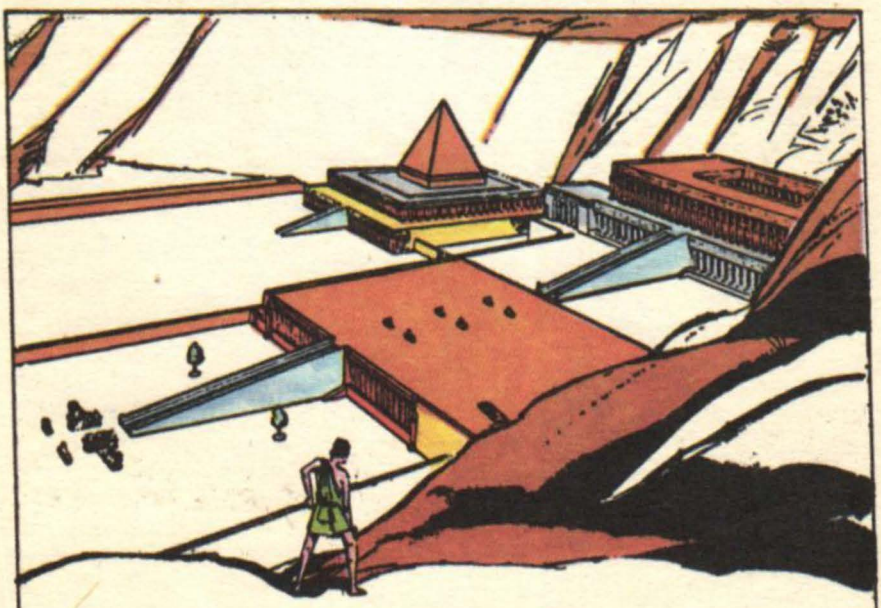

TEB ŞEHRİ 400 YIL BOYUNCA BAŞKENT,
DOĞU'NUN MERKEZİ, MISIR'IN DA KALBİ OLMA
ÖZELLİĞİNİ KORUDU...
.... MUHTEŞEM
YAPILARLA SÜSLENDİ..

TANRI AMON ADINA
KARNAK VE LUKSOR
TAPINAKLARI INSA
EDİLDİ...

TEB ŞEHRİNİN TANRISI OLAN
AMON BU DÖNEMDE MİLLİ BİR
HÜVİYET KAZANDI VE ESKİ GÜNEŞ
TANRISI RA'DAN ESİNLENİLEREK,
KENDİSİNE AMON-RA
ADI VERİLDİ...

KARNAK'TAKİ TAPINAK, MISIR'IN EN ÖNEMLİ İBADETGÂHI HALİNE GELDİ VE ÇEŞİTLİ FİRAVUNLAR TARAFINDAN YENİ BÖLÜMLER EKLENEREK GENİŞLETİLDİ...

KRALİÇE **HAÇEPSUT** DEVRİNDE (M.Ö.1502-M.Ö.1480), KAYALAR İÇİNE OYULARAK İNŞA EDİLEN DEYR-EL BAHRİ TAPINAĞI GİBİ, ÖTEKİ TAPINAKLAR DA HEP, EGEMENLİKLERİ ALTINDAKİ ÜLKELERDEN SAĞLANAN GEURLE İNŞA EDİLMİŞLERDİ...

KRALİÇE HACEPSUT DEVRİNDE BAYINDIRLIK ÇALIŞMALARI ÖNEM KAZANDI.. EKONOMİK KALKINMA HIZLANDIRILDI.. MADEN VE TAŞ OCAKLARININ İŞLETİLMESİNE AĞIRLIK VERİLDİ...

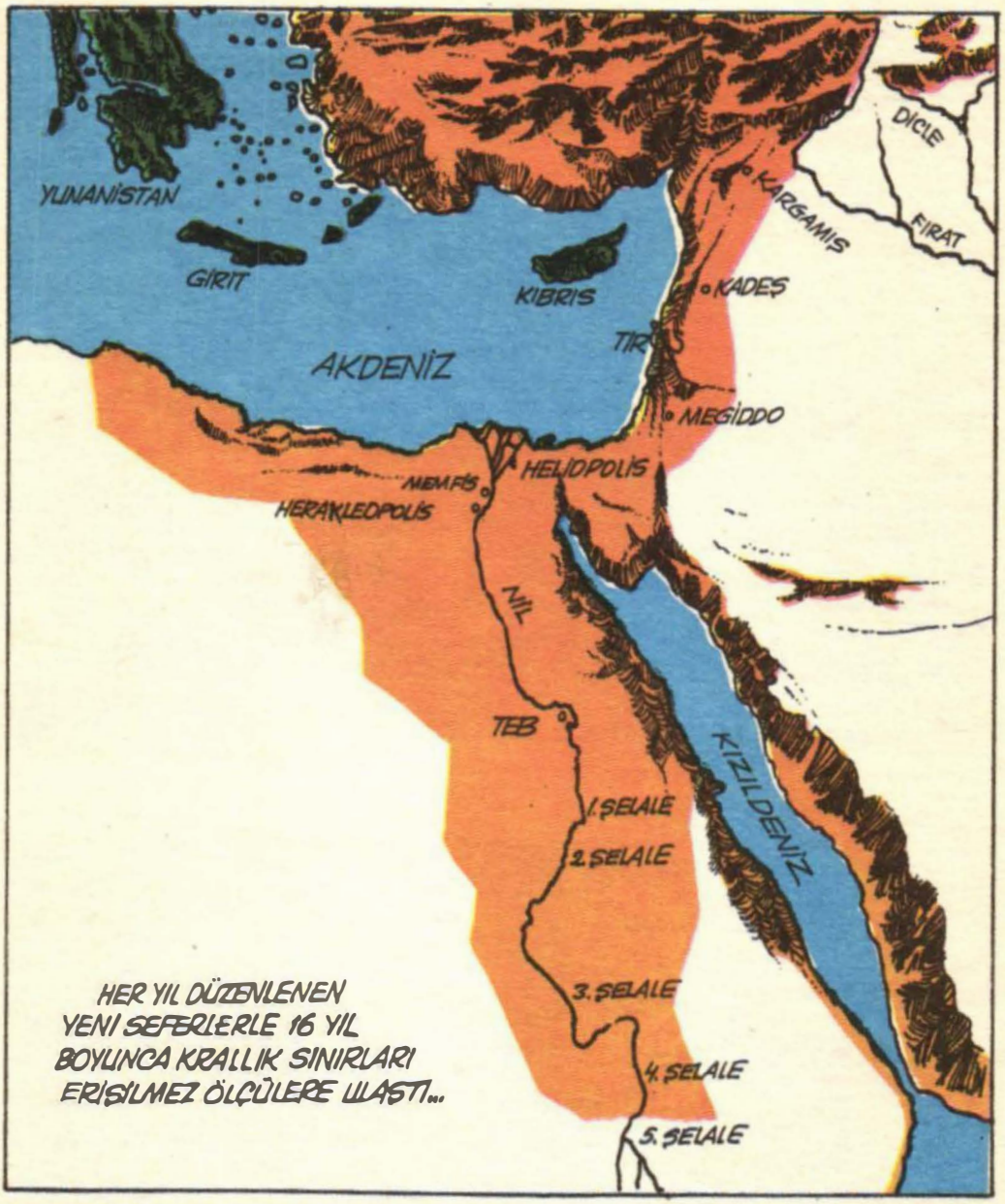
BUGÜNKÜ **SOMALİ** KIYILARINDA (AFRİKA) YER ALAN **PUNTA** ÜLKESİYLE EKONOMİK İLİŞKİLER KURULDU...

MISIR GEMİLERİ PUNTA ÜLKESİNDEN, ÖZELLİKLE DİNİ TÖRENLERDE KULLANILAN KOKULU TÜTSÜ VE BENZERİ EGZOTİK ÜRÜNLERLE YÜKLÜ OLARAK DÖNERLERDİ..

HATŞEPSUT'U ÖLDÜREREK YERİNE GEÇEN III. TUTMOSİS, ASYA'YA BİR SEFER DÜZENLEME HAZIRLIKLARINA GİRİŞTİ...

SURİYE VE FİLİSTİN'DE KIPIRDANMALAR BAŞGÖSTERMİŞTİ. FİRAVUN ORDUSUNUN BAŞINA GEÇEREK SEFERİ BAŞLATTI...

BUNDAN SONRA BÖLGEYE 16 SEFER DAHA DÜZENLEDİ...

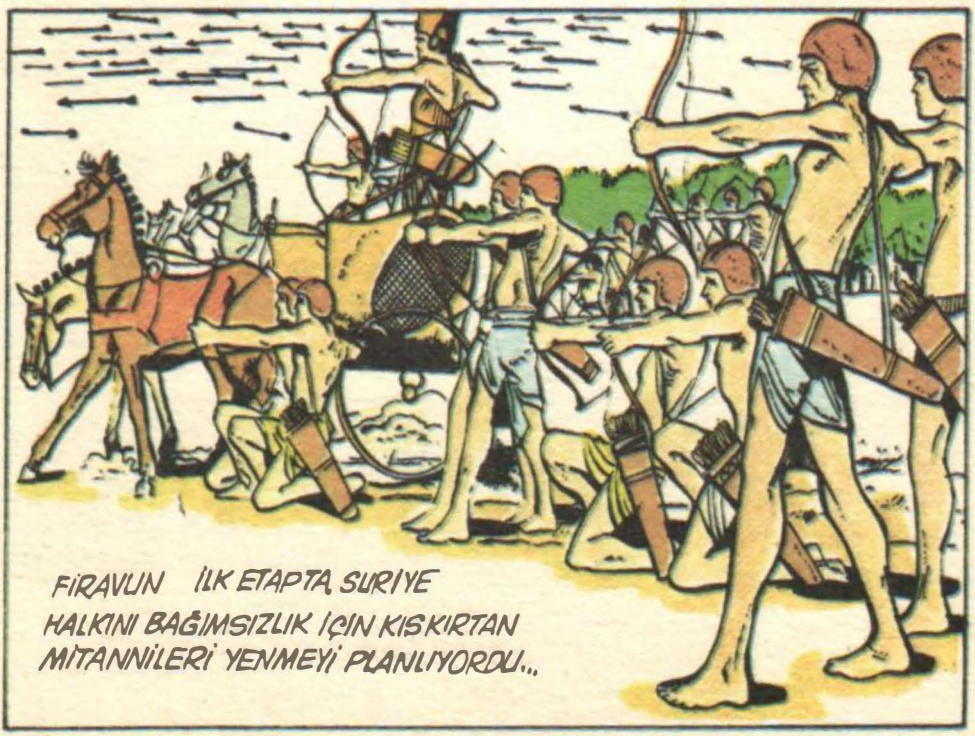

HER YIL DÜZENLENEN YENİ SEFERLERLE 16 YIL BOYUNCA KRALLIK SINIRLARI ERİŞİLMEZ ÖLÇÜLERE ULAŞTI...

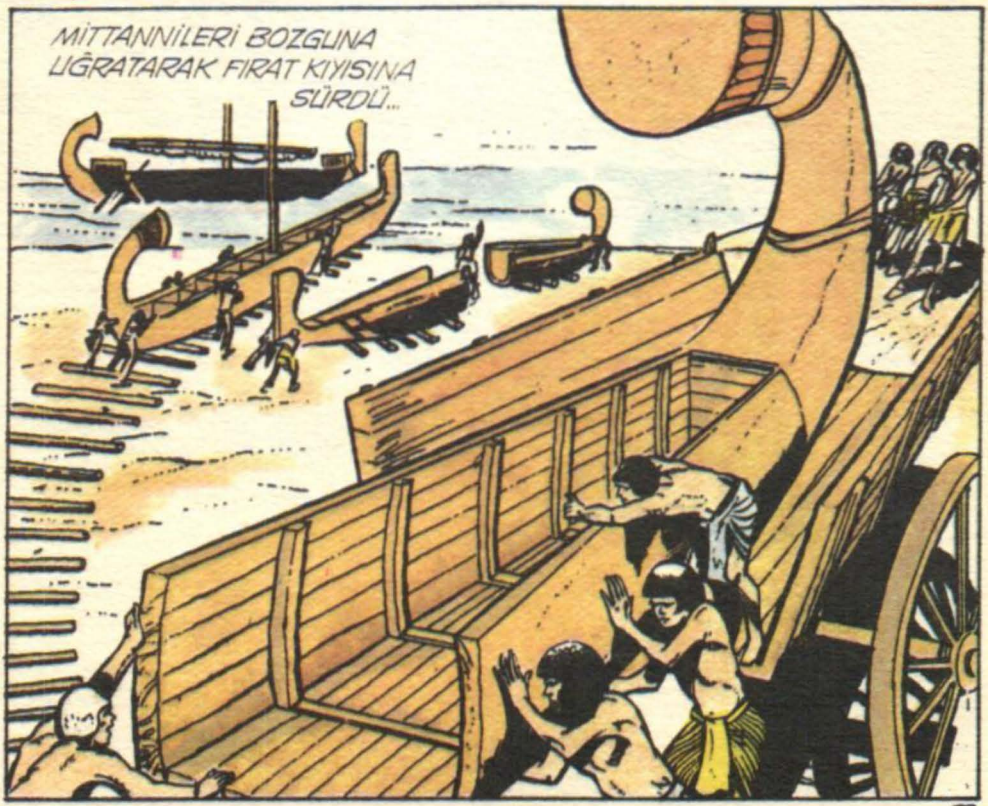
FİLİSTİN VE SURİYE HAKİMİYET ALTINA ALINDI VE BELLİ BAŞLI LİMANLARI ELE GEÇİRİLDİ.. TUTMOSİS BU SAYEDE ORDUSU İÇİN GEREKLİ YİYECEK VE SİLÂH İKMALİNİ DENİZ YOLUNDAN SAĞLAMIŞ OLUYORDU..

MEZOPOTAMYA'DA YAŞAYAN MİTANNİLER, FİRAVUNA KARŞI OLANLARLA BİRLEŞEREK, SURİYE-FİLİSTİN BÖLGESİNİ ELLERİNE GEÇİRMİŞLERDİ...

FİRAVUN İLK ETAPTA SURİYE HALKINI BAĞIMSIZLIK İÇİN KIŞKIRTAN MİTANNİLERİ YENMEYİ PLANLIYORDU...

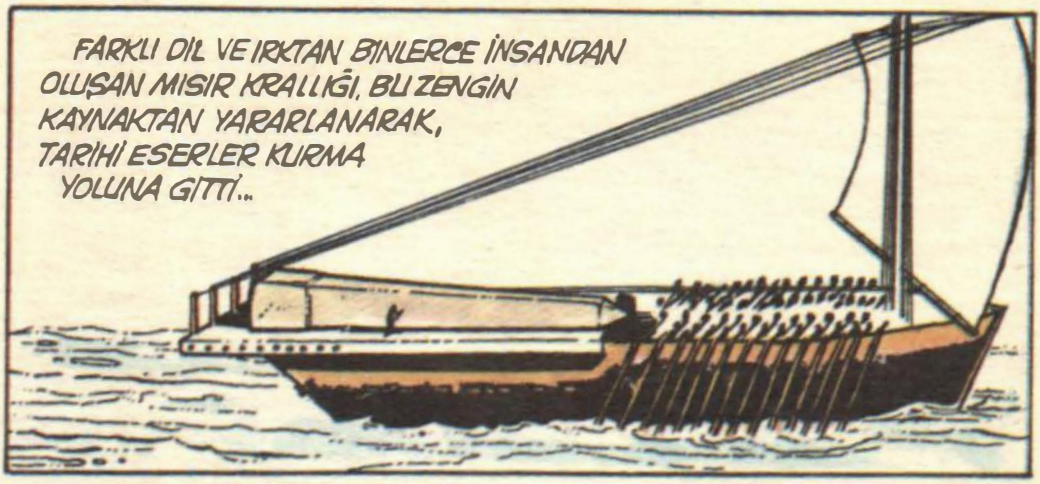
TUTMOSİS, BİBLOS'TA BİR DONANMA HAZIRLATARAK YENİ FETİH HAZIRLIKLARINA GİRİŞTİ...

KRALLIĞIN GÜÇLENMESİNDEN RAHATSIZ OLAN KOMŞULARI BABİLLİLER, HİTİTLER, VE ASURLULAR ZAMAN ZAMAN FİRAVUNA DEĞERLİ HEDİYELER GÖNDEREREK, DOSTLUK BAĞLARINI PEKİSTİRMEK İSTERLERDİ...
AYNI ŞEKİLDE GİRİT VE EGE ADALARI DA, TEB KENTİ İLE DİPLOMATİK İLİŞKİLER KURMA ÇABASINDAYDILAR...

FARKLI DİL VE IRKTAN BİNLERCE İNSANDAN OLUŞAN MISIR KRALLIĞI, BU ZENGİN KAYNAKTAN YARARLANARAK, TARİHİ ESERLER KURMA YOLUNA GİTTİ..

BU ALANDA GİRİŞİMDE BULUNANLARDAN BİRİ, III. AMENOFİS'Tİ.. (M.Ö. 1402-M.Ö. 1364). TEB ŞEHRİNDE BÜYÜK BİR TAPINAK İNŞA ETTİRDİ.. TAPINAĞIN KAPISININ İKİ YANINDA, BUGÜNDE VAR OLAN İKİ DEV **MEMNON** HEYKELİ YÜKSELİYORDU..

M.Ö. 1364 YILINDA BAŞA GEÇEN IV. AMENOFİS DEVRİNDE, GÜNEŞ TANRISI ATON'UN TEK TANRI OLARAK KABUL EDİLMESİ, AMON'UN GÜÇLÜ RAHİPLERİNİN FİRAVUNA CEPHE ALMALARINA SEBEP OLDU...

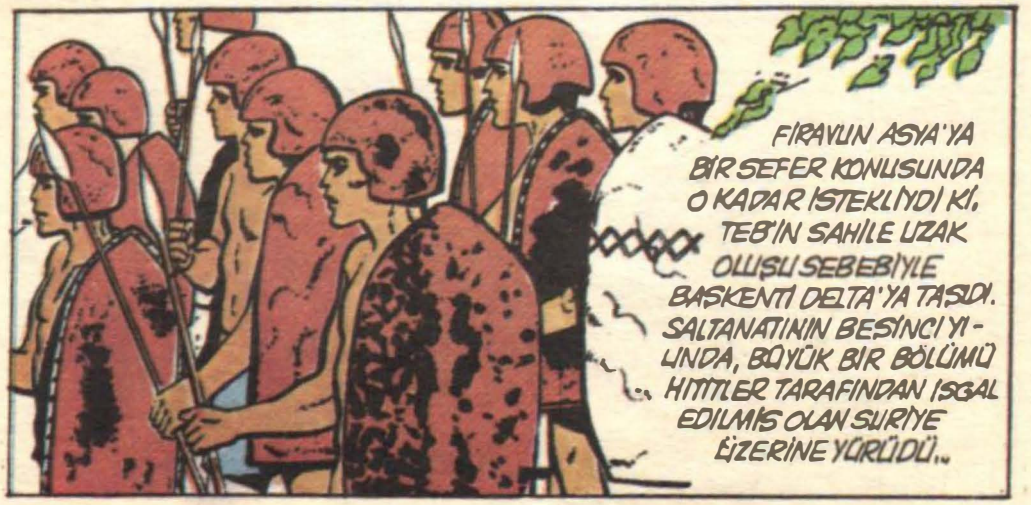

DAHA SONRA "SAPKIN KRAL" OLARAK ANILACAK OLAN FİRAVUN, ADINI EHNATON (GÜNEŞE YARAYAN) OLARAK DEĞİŞTİRDİ VE ORTA MISIR'DA AYNI ADLI YENİ BİR BAŞKENT KURDU..

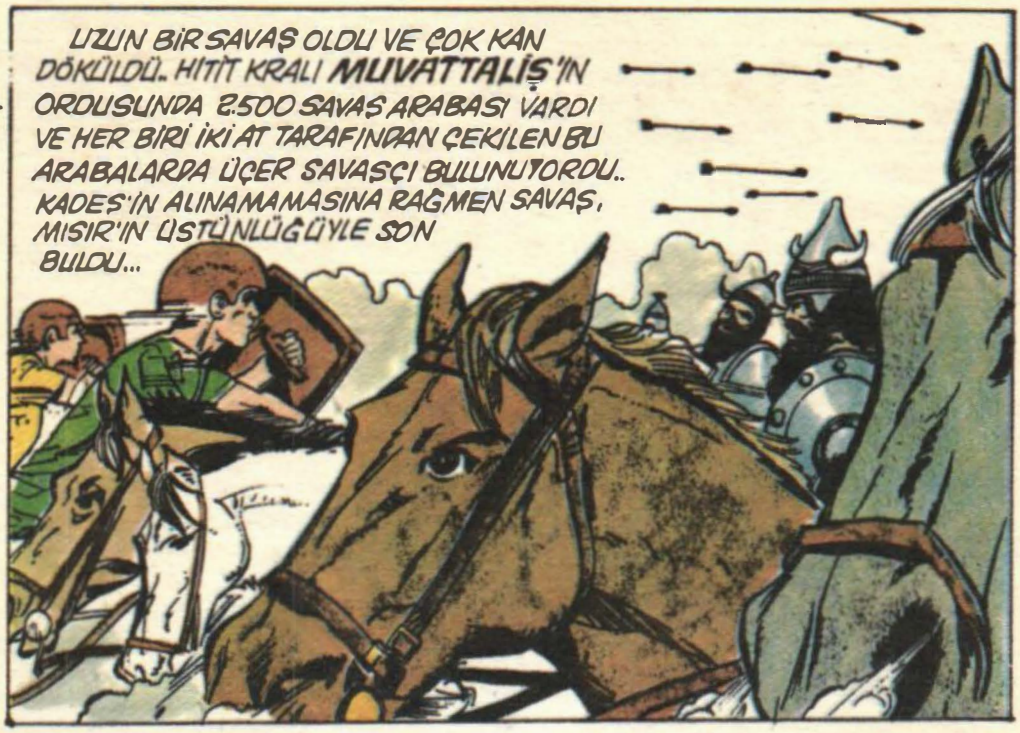
YERİNE GEÇEN **TUTAN-KAMON** DEVRİNDE BAŞKENT YENİDEN TEB OLDU VE DİNİ İNANÇLARDA ESKİYE DÖNÜLDÜ...

M.Ö. 1314 YILINDA BAŞA GEÇEN XIX. SÜLÂLENİN İLK İŞİ, KAYBEDİLEN SURİYE VE DİĞER TOPRAKLARI GERİ ALMAK OLDU.. BU SÜLÂLENİN İLK HÜKÜMDARI, ARALARINDA HİÇBİR AİLE BAĞI OLMADIĞI HALDE "KRALIN OĞLU VE MİRASÇISI" ADIYLA TANINAN ASKER ASİLLİ **I. RAMSES**'Tİ...

II. RAMSES DELTA BÖLGESİNİ VE KUZEYİ YAĞMALAYAN AKDENİZLİ KORSANLARLA MÜCADELE ETMEK ZORUNDA KALDI..

KORSANLARIN SALDIRILARINDAN YARARLANAN LİBYALILAR, BATI MISIR'I İŞGAL ETTİLER.. II. RAMSES BUNLARI DA PÜSKÜRTTÜ VE LİBYA-MISIR SINIRINA KALIN BİR SUR ÇEKTİRDİ...

FİRAVUN ASYA'YA BİR SEFER KONUSUNDA O KADAR İSTEKLİYDİ Kİ, TEB'İN SAHİLE UZAK OLUŞU SEBEBİYLE BAŞKENTİ DELTA'YA TAŞIDI. SALTANATININ BEŞİNCİ YILINDA, BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ HİTİTLER TARAFINDAN İŞGAL EDİLMİŞ OLAN SURİYE ÜZERİNE YÜRÜDÜ..

UZUN BİR SAVAŞ OLDU VE ÇOK KAN DÖKÜLDÜ. HİTİT KRALI MUVATTALİŞ'İN ORDUSUNDA 2.500 SAVAŞ ARABASI VARDI VE HER BİRİ İKİ AT TARAFINDAN ÇEKİLEN BU ARABALARDA ÜÇER SAVAŞÇI BULUNUYORDU.. KADEŞ'İN ALINAMAMASINA RAĞMEN SAVAŞ, MISIR'IN ÜSTÜNLÜĞÜYLE SON BULDU...

SAVAŞTAN 15 YIL SONRA KOLONİLERİNİ SAVUNMAK AMACIYLA ASYA'YA GELEN II.RAMSES İLE HİTİT KRALI III. HATTUSİLİŞ ARASINDA KADEŞ ANTLAŞMASI İMZALANDI.. BUNA GÖRE KUZEY SURİYE YENİDEN HİTİTLERİN EGEMENLİĞİNE GİRİYORDU.

MISIR, M.Ö. 671 YILINDA KISA BİR SÜRE İÇİN ASURLULARIN ELİNE GEÇTİ... **SAİS** PRENSİ PSAMMETİK M.Ö. 645 YILINA DOĞRU ASUR EGEMENLİĞİNE SON VEREREK **XXVI. SÜLALEYİ** KURDU..

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

Mısır'da tarımın muhtemelen Küçük Asya (Anadolu) örnek alınarak başladığı sanılmakta, hızla çoğalan ve toteme bağlı klanlar halinde kurulan köyler görülmektedir.

M.Ö. 3800 YILINA DOĞRU

Nomoslar (ilkel-şehir-devletleri) sayesinde ileri bir sosyal yapıya kavuşulmuştur. Bu dönemin bir başka adı da **Hanedanlara Öncesi Dönem**'dir.

M.Ö. 3400 YILINA DOĞRU

Bu yıllarda Yukarı Mısır ile Aşağı Mısır birbirinden ayrı iki krallık halinde idare edilmektedir. **Hiyeroglif** yazının icadı da bu döneme rastlar.

M.Ö. 3100 YILINA DOĞRU

Yukarı Mısır'ın kralı **Menes** Aşağı Mısır Krallığı'na son vererek birleşik bir krallık kurdu. Böylece **Hanedanlar Devri** başladı. Firavunun Tanrı'nın yeryüzündeki temsilcisi olduğuna inanılırdı. Mısır'ın bu ilk dönemi **Arkaik Devir** ya da Yukarı Mısır'ın bir kenti olan Tinisli krallardan dolayı **Tinis Devri** olarak adlandırılır.

M.Ö. 2800 YILINA DOĞRU

Eski Krallık Devri'nın başlangıcı olan bu dönem, aynı zamanda başkent **Memfis**'den dolayı **Memfis Dönemi** adıyla da anılır. Adı geçen kent,delta ile vadinin kesiştikleri noktada kurulmuştur. Birçok tarihçi bu dönemi **Piramitler Çağı** olarak da tanımlar. III. sülalenin ikinci firavunu **Zoser**'in veziri olan mimar **İmhotep,** Mısır piramit mimarisinde bir patlama yaparak, firavun için Sakkara'da bir piramit inşa etmiştir.

M.Ö. 2700 YILINA DOĞRU

Bu dönemde Gize Ovası bir asır boyunca IV. sülaleden gelen firavunlar **Keops, Kefren** ve **Mikerinos**'un emriyle inşa olunan üç büyük piramite sahne oldu. Fenike kıyısında kurulmuş olan **Biblos** kenti ile canlı bir alışveriş başladı. Kızıldeniz kıyılarına ve Nubya'ya sefer düzenlendi. Tuncun kullanımı yaygınlaştı.

M.Ö. 2500 YILINA DOĞRU

V. sülale devrinde Güneş Tanrısı **Ra,** Mısır'ın tek Tanrısı olarak kabl edildi.

M.Ö. 2250 YILINA DOĞRU

VI. sülalenin saltanatının sona ermesiyle birlikte Eski Krallık Devri de sona erdi. Soyluların güç kazanması bir iç savaşa neden oldu. Delta göçebe kavimler tarafından işgal edildi. Piramitler önemlerini yitirdiler.

M.Ö. 2050 YILINA DOĞRU

XI. sülale devrinde başa geçen **Mentuhotep** nomarkların (nomos yöneticileri) yetkilerini kısıtladı. Bu firavunla birlikte **Orta Krallık Devri**'ne geçildi.

M.Ö. 1750

Atlı savaş arabaları desteğinde saldırıya geçen **Hiksoslar,** fazla bir direnme ile karşılaşmadan Nil'in deltasını ele geçirdiler. Hiksoslar tarafından kurulan devletin merkezi **Avaris**'ti. Yukarı Mısır vergiye bağlandı.

M.Ö. 1580

I. Ahmes Hiksosların başkenti Avaris'i aldı ve **Yeni Krallık Devri** başladı. Hiksoslar Mısır'dan çıkartıldı. Ülkenin başkenti **Teb** şehri oldu ve şehrin Tanrısı **Amon,** krallığın koruyucusu olarak kabul edildi.

M.Ö. 1504

Çocuk yaşta başa geçen **III. Tutmosis** devrinde iktidar üvey annesi **Haçepsut**'un elindeydi. Bu dönemde devlet Mitanni krallarının entrikaları ile zayıflatılmaya çalışıldı. Kraliçe Haçepsut devrinde gerçekleştirilen iki önemli olay; **Deyr-ül Bahri**'de kraliçe adına bir tapınak inşa edilmesi ve Somali kıyılarındaki **Punta** ülkesine askeri bir sefer düzenlenmesidir.

M.Ö. 1483

Bu tarihte III. Tutmosis iktidarı eline geçirdi. **Megiddo** ovasında güçlü bir düşman ordusunu bozguna uğrattı. Fenike kıyılarına egemen oldu. Delta ile Biblos arasına güçlü bir donanma yerleştirdi. Fırat'ın

karşı kıyısına kadar olan bölgeler Mısır'ın eline geçti.

M.Ö. 1408
III. Amenofis devrinde **Luksor** tapınağı ile **Memnon** anıtı inşa edildi. **Karnak** tapınağı genişletildi.

M.Ö. 1372
Bu tarihte başa geçen **IV. Amenofis Ehnaton,** güneş kursu **Aton**'u tek Tanrı olarak kabul ettiğini bildirdi ve başkenti yeni kurulan **Ehnaton** kentine taşıdı. Küçük Asya'daki sömürgeler Hititler tarafından işgal edildi. Amenofis'in ölümünden sonra yeniden Amon kültüne (ibadet) dönüldü.

M.Ö. 1298
I. Ramses devrinde meydana gelen **Kadeş Savaşı** ülkeye büyük bir siyasi güç kazandırdı.

M.Ö. 1278
Hitit kralı Hattuşil ile II. Ramses arasında **Kadeş Andlaşması**'nın imzalanmasıyla barış dönemi başladı. **Ramasseum** anıtı dikildi. **Abu-Simbel**'de kayalara oyularak inşa edilen tapınağın yapımı tamamlandı.

M.Ö. 1085
XX. sülâle ile birlikte Yeni Krallık Devri sona erdi. İç Savaş sonucu Asya'daki eyaletlerin tümü kaybedildi.

M.Ö. 671-M.Ö. 666
Sırasıyla Memfis ve Teb kentleri Asur kralları **Asarhaddon** ve **Asurbanipal** tarafından yağmalandı.

M.Ö. 654
Sais kralı **I. Psammetik** Asurluları bölgeden çıkardı. Sais kentinin adından dolayı bu döneme **Sais Devri** adı verilmektedir.

M.Ö. 525
Mısır, Pers kralı **Kambises**'in işgaline uğradı ve Pers İmparatorluğu'nun bir eyaleti haline geldi.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI: SÜMERLER

BAYİNİZDEN ŞİMDİDEN AYIRTINIZ